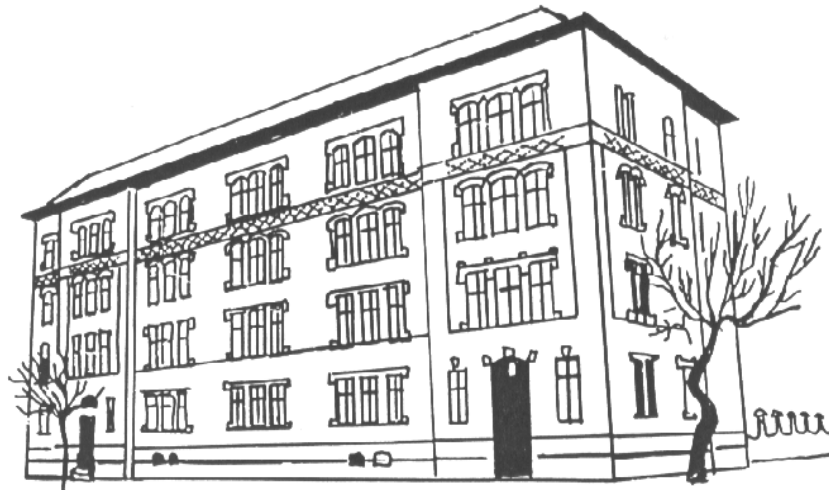

Első Óbudai Általános Iskola

Helyi tanterv

III. 3.

Felső tagozat

Matematika
Informatika
Testnevelés és sport
Osztályfőnöki

MATEMATIKA (5–8. évfolyam)

Általános célok és feladatok

A matematikatanítás célja és ennek kapcsán feladata: megismertetni a tanulókat az őket körülvevő világ konkrét mennyiségi és térbeli viszonyaival, megalapozni a korszerű, alkalmazásra képes matematikai műveltségüket és az életkoruknak megfelelő szinten biztosítani a többi tantárgy tanulásához szükséges matematikai ismereteket és eszközöket.

A tanítás középpontjába azoknak a képességeknek a fejlesztése kerül, melyek biztosítják a tantárgy iránti érdeklődés fenntartását, a tevékenységhez kötött alkotó gondolkodás kiépülését, a problémalátást és problémamegoldást, valamint az önálló ismeretszerzés és felfedezés örömeit a korosztály életkori sajátosságainak figyelembevételével.

Az 5. osztályba lépéskor nagyobb szerepet kap az ismétlésre épülő rendszerezés. Alapvető cél a gondolkodás képességének folyamatos fejlesztése és a kompetenciák kialakítása. Az alapozó szakasz utolsó két évében, a tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz, ezért itt az integratív-képi, míg 7–8. évfolyamon az elvont fogalmi és elemző gondolkodás kialakítása kezdődik el.

A problémamegoldások mellett egyre nagyobb szerepet kap a felvetett kérdések igazságának, vagy hamisságának eldöntése, a döntések igazolása. A tanulók legnagyobb része ebben a korban jut el a konkrét gondolkodástól az absztrahálásig. Ezért a legfontosabb cél a konstruktív gondolkodás kialakítása, amelyet a tanulók életkorának megfelelően manipulatív tevékenységek elvégzésével, az összefüggések önálló felfedezésével érhetünk el. Az önellenőrzéssel növeljük a tanulók önbizalmát, változatos módszerekkel, a korosztálynak megfelelő játékos formákkal, kis lépéseken keresztül, természetes módon hangoljuk őket a matematika tudományának befogadására. Fokozatosan alakítjuk ki a matematika szaknyelvének pontos használatát és jelölésrendszerének alkalmazását.

Fejlesztteni kell a tanulók kommunikációs képességét, hogy saját gondolataikat szabatosan tudják megfogalmazni szóban és írásban, valamint mások gondolatait megértsék, a vitákban érveket és ellenérveket logikusan tudjanak alkalmazni.

Tudjanak élni a problémák megoldásánál az elektronikus eszközök és információhordozók nyújtotta egyszerűsítési lehetőségekkel is.

Fontos, hogy a valóságban előforduló problémákra a tanulók meg tudják találni a megfelelő matematikai modellt, azokat helyesen tudják alkalmazni. Ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a szövegértő, elemző olvasásra, és el kell érni, hogy a matematikában tanult ismereteket, a megszerzett tudást a tanulók alkalmazni tudják a gyakorlati problémák megoldásában, más műveltségi területen és az élet minden területén.

Fejlesztési követelmények

A matematikai nevelés fontos terepe a kulcskompetenciák kialakításának. A problémamegoldó, a kritikai, a döntési, a szabálykövető, a lényegkiemelő, valamint az információ komplex kezelésének kompetenciái beépülnek minden matematikai tevékenységbe. A jól megválasztott módszerekkel történő matematika-tanítás a kommunikációs képesség fejlesztése mellett az együttműködési képességet is fejleszti.

A matematika tanterv tananyagtartalma biztosítja, hogy a NAT kiemelt fejlesztési feladatai a tanórákon megjelenjenek. Szerepet kapjanak és erősítsék a tanuló teljes személyiségének pozitív formálását, alakítsák ki az élethossziglan tartó tanulás utáni motivációt.

Az elsajátított matematikai fogalmak, ismeretek alkalmazása:

A matematikai szemlélet fejlesztése

Az időszak első részében a számtan-algebra témakörben a gyakorlati tevékenységekkel alakítjuk a számfogalmat, majd az egyre bővülő számkörben dolgozunk.

Az alpműveletek körében törekszünk az egyre biztosabb műveletfogalom kialakítására, a számolási készség továbbfejlesztésére. Az újonnan bevezetett műveletek megértéséhez, elvégzéséhez, gyakorlásához különböző zsebszámológépet is használhatunk.

A matematika elemi fogalmait, összefüggéseit más tantárgyakban és a mindennapi életben is alkalmazzuk.

A változó mennyiségek közötti kapcsolatok vizsgálatával fejlesztjük a függvény-szemléletet, megismerkedünk a gyakorlatban előforduló egyszerű függvényekkel, grafikonokkal.

Geometriában eszközök felhasználásával fejlesztjük a síkban való tájékozódást és a térszemléletet.

Tevékenységgel juttatjuk el a tanulókat az egyszerű geometriai transzformációk megismeréséhez, használatához. Ennek segítségével alakítható ki a későbbiekben a dinamikus geometriai szemlélet.

A matematika tanításában a matematikai logika bizonyos elemeit (“és”, “vagy”, “nem”, “minden”, “van olyan”) tudatosan használjuk. Az időszak vége felé egyszerű sejtések igazolásakor, ill. cáfolásakor a “ha ... akkor” típusú következtetések is belépnek tanításunkba.

Gyakorlottság a matematikai problémák megoldásában, jártasság a logikus gondolkodásban

Nagy súlyt fektetünk a szövegértő képesség fejlesztésére, szöveg alapján nyitott mondatok felírására, s ezek (módszeres) próbálkozással, következtetéssel majd algebrai úton történő megoldására. A későbbiekben matematikai szövegek értelmezésével, elemzésével segítjük a diszkussziós képesség fejlesztését, a többféle megoldás keresését.

A modellalkotás a matematizálás fontos eszköze, segítséget nyújt a problémák megoldásához.

Kellő figyelmet fordítunk a mindennapi gyakorlatban fontos mérések és szerkesztések elvégzésére. Így érzjük el, hogy a szemléletesen kialakított kerület, terület, felszín, térfogat fogalmakat, számítási módjukat a tanulók alkalmazzák a gyakorlatban.

Különböző feladatok segítségével érttetjük meg, hogy vannak biztos és lehetetlen események, ill. olyanok, amelyeknek bekövetkezése lehetséges. Fokozatosan kialakítjuk a valószínűség szemléletes fogalmát. Az egyes témákban szerepeltetett különböző nehézségű problémák természetesen differenciálási lehetőséget nyújtanak.

Az információs és kommunikációs kultúra fejlesztése:

Az elsajátított megismerési módszerek és gondolkodási műveletek alkalmazása

A matematikai ismeretszerzésben hosszú ideig nagy szerepet játszik az induktív módszer, de ezen tanítási időszakban is mutatunk már néhány lépéses bizonyítást, deduktív következtetést is.

Fontos, hogy ne csak a matematikából, hanem a mindennapi életből is szerepeltessünk állításokat, melyeknek igaz vagy hamis voltát a tanulókkal együtt elemezzük. Ily módon juttatjuk el őket sejtések és szabályszerűségek megfogalmazásához.

A különböző feladatokban a tanulók által végeztetett csoportosítás, osztályozás, sorbarendezés, a bizonyos feltételeknek eleget tevő elemek kiválasztása fejleszti a matematika különböző területein és más témakörökben is fontos halmazszemléletet.

A különböző feladatokhoz készített ábrák, egyszerű gráfok segítségével megérttetjük a tanulókkal a modellek alkalmazásának szerepét.

Kezdetől fogva adatok gyűjtésével, lejegyzésével, grafikonok készítésével, néhány lépéses elemi algoritmusok alkalmazásával kifejllesztjük az adatsokaságok elemzésének, jellemzésének, ábrázolásának képességét, a statisztika legalapvetőbb elemeinek megismerését. Mindezzel elérjük, hogy a tanulók képesek lesznek néhány lépéses algoritmusokat önállóan is készíteni.

Helyes tanulási szokások, attitűdök kialakítása

A tanulókat hozzászoktatjuk, hogy a számítások, mérések előtt becsléseket végezzenek, megoldási tervet készítsenek, és a feladatmegoldások helyességét ellenőrizzék. A szöveges feladatok megoldásánál a szöveget pontosan értelmezzék, és a választ valamint az ellenőrzést szabatosan írják le, illetve gondolataikat pontosan, életkoruknak megfelelően a szaknyelv használatával mondják el. A geometriai szerkesztések elkészítése előtt készítsenek vázlatrajzot.

A számolási készség kialakulása után használják a zsebszámológépet, szakirodalomból, internetről, egyéb ismerethordozókból önállóan is gyarapítsák tudásukat. Tájékozódjanak a korosztálynak megfelelő újságok, folyóiratok és szaklapok körében. Ismerjék a tananyaghoz kapcsolódó matematikatörténeti érdekességeket, magyar ill. más nemzetiségű neves matematikusok életét, munkásságát.

Kiemelt cél a matematikai kompetenciák megszerzése, amelyeket a csoport-, illetve a projektmunkák bevezetésével segítünk elő. A közösen, csoportban (vagy párban) végzett munka során ki kell alakítani a tanulók közötti együttműködést, a helyes munkamegosztást, az egyéni és a közösségi felelősségvállalást. A közös eredmény érdekében előtérbe kerül egymás személyének tiszteletben tartása, a szolidaritás, a tolerancia, a segítőkészség. Ebben a szocializációs folyamatban könnyebben fejleszthetők a tanulók egyéni képességei, könnyebben kialakul az intenzív érdeklődés és a kíváncsiság, ami elősegíti a hatékonyabb tanulást.

5. ÉVFOLYAM**Óraszám: 4 óra/hét****1. GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK ALAPOZÁSA**

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Az érzékelés pontosságának fejlesztése, a tudatosodás segítése. Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, megkülönböztetés azonosítás, osztályokba sorolás. Célrányos figyelem fejlesztése.	Alakzatok.	Az egyes témakörökben konkretizálódnak.
Rendezés. Közös tulajdonságok felismerése; tulajdonság tagadása.	Természetes számok, egész számok, törtek. Sorba rendezés különféle tulajdonságok szerint.	
Megosztott figyelem.	Alakzatok, természetes számok, egész számok, törtek. Szétválogatás két szempont szerint; megosztott figyelem; két, több szempont egyidejű követése.	
Kombinatorikus gondolkodás fejlesztése.	Alakzatok előállítás, számalkotások, elemek kiválasztása, sorba rendezése.	
A nyelv logikai elemeinek használata. A matematikai logika nyelvének megismerése, tudatosítása.	Állítások megítélése igazságértékük szerint, nyitott mondatok lezárása, a „nem”, „és”, „vagy”, „minden”, „van olyan”...	
Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.	Szöveges feladatok megoldása.	
Gondolkodás a saját gondolkodási folyamatokról.	Feladatok megoldási folyamatának elemzése.	
A valószínűségi és a statisztikai gondolkodás fejlesztése.	A valószínűség fogalmának előkészítése.	
Absztrahálás, konkretizálás.	Fogalmak megalkotása, besorolás adott fogalom alá.	

2. SZÁMTAN, ALGEBRA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A számfogalom mélyítése, egyre bővülő számkörben. A természetes szám modellként való kezelése (különféle fogalmi tartalmak – darabszám, mérőszám, értékmérő, jel – szerint), törtszám, negatív szám, egész szám, modellként való kezelése; számegyenes, mint modell alkalmazása az új számkörökben.	Természetes számok ,egészek. Alaki érték, helyiérték. Negatív szám értelmezése. Törtek kétféle értelmezése Tizedes törtek.	Tudja a tanult számokat helyesen leírni, olvasni, számegyenesen ábrázolni, két számot összehasonlítani.
Kétváltozós aritmetikai műveletek értelmezésének kiterjesztése, mélyítése (tapasztalati előkészítése; kétváltozós műveletek értelmezése, műveleti jelek; számok összetett alakjainak használata).	Műveletek szóban (fejben) és írásban, szemléltetés számegyenesen. Műveleti jelek, számok összetett alakjainak használata. Szorzás, osztás 10-, 100- 1000-rel. Szorzás,	Tud összeadni, kivonni, szorozni, kétjegyűvel osztani a természetes számok körében. Tud egyjegyű pozitív

Algoritmus követése, értelmezése. Számolási készség fejlesztése a kibővített számkörben.	osztás többjegyű számmal. Összeadás, kivonás az egészek és a törtek körében. Törtek és a tizedes törtek szorzása, osztása egészszel. (0 szerepe a szorzásban, az osztásban).	nevezőjű törteket összeadni, kivonni két tag esetén. Tud egyjegyű nevezőjű pozitív törteket és legfeljebb ezredek tartalmazó tizedes törteket összeadni és kivonni.
Matematikai jelek értelmezése tevékenységgel, számjelek, műveleti jelek, <, >, =, ≠, ≈, ≤, ≥, (...) stb.) értéke.	Természetes számok, egész számok, törtek helye a számegyenesen, nagyságrendi összehasonlítások.	Ismeri a <, >, = relációjeleket és helyesen használja azokat.
Fegyelmezetttség, következetesség fejlesztése.	A helyes műveleti sorrend ismerete a négy alapművelet esetén. Zárójelhasználat.	Ismeri a helyes műveleti sorrendet a négy alapművelet esetén.
Becslési készség fejlesztése. Közelítő értékek szükségességének alakítása. Értő-elemző olvasás, problémamegoldó képesség fejlesztése, következtetési készség fejlesztése	A kijelölt művelet eredményének előzetes becslése. A kapott eredmények helyes kerekítése. Egyszerű elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással, ellenőrzés behelyettesítéssel.	Megold egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel.

3. ÖSSZEFÜGGÉSEK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Tájékozódás (pl. az osztályban, iskolában, iskola környékén) nagytesti mozgással; mozgási memória fejlesztése.	Derékszögű koordináta-rendszer előkészítése.	
Tájékozódás a külső világ tárgyai szerint; tudatosított tájékozódási pontok szerint; a tájékozódást segítő viszonyok megismerése. Tájékozódás a számegyenesen, a síkban, a térben, megfogalmazott információk szerint.	Tájékozódás földgömbön, térképen, sakktáblán. A külső környezetben való tájékozódás (iskola, lakhely környéke).	
Helymeghatározás, adott tulajdonságú pontok keresése. Tájékozódás a derékszögű koordináta-rendszerben.	Számegyenes, számintervallumok ábrázolása. Descartes-féle derékszögű koordináta-rendszer.	Tud pontokat ábrázolni koordináta-rendszerben leolvassa pontok koordinátáit.
Összefüggések felismerésének fejlesztése. Táblázat hiányzó adatainak keresése adott szabálynak, összefüggésnek megfelelően, illetve felismert kapcsolat szerint. Táblázatok, grafikonok értelmezése és készítése..A függvény fogalmának előkészítése.	Változó mennyiségek közötti kapcsolatok. Egyszerűbb szabállyal megadott táblázatok kitöltése. Arányos következtetések (szabványmértékek és átváltásuk).	
Szabály intuitív követése, tudatos megfigyelés, akaratlagos figyelem fejlesztése, szabály felismerése, kifejezése, tudatosítása.	Sorozatok képzése. Megfigyelésben, számolásban gyűjtött elemek sorozatba rendezése. Megkezdett sorozat folytatása, kiegészítése adott vagy a felismert összefüggés szerint.	

4. GEOMETRIA, MÉRÉS

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Az érzékelés pontosságának fejlesztése, a tudatosodás segítése. Tárgyak tulajdonságainak kiemelése, összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; osztályokba sorolás különféle tulajdonságok szerint. Közös tulajdonságok felismerése; tulajdonság tagadása. Fogalomalkotás előkészítése.	Testek csoportosítása adott tulajdonságok alapján. Téglatest (kocka) tulajdonságai, hálózata. Párhuzamosság, merőlegesség. Tételek kölcsönös helyzete. Síkdomok és sokszögek szemléletes fogalma, tulajdonságai.	Felismeri a kockát és a téglatestet. Ismeri a háromszöget és a speciális négyszögeket.
A térszemlélet fejlesztése. Adott tárgy más nézőpontból való elképzelése, például testek építése különböző nézeteikből, vetületeikből. Vizuális képzelet fejlesztése	Testek építése, tulajdonságai. Különböző nézetekben megadott testek elkészítése.	
Az alkotó képzelet fejlesztése. Lényegkiemelés. (Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével, lényegtelenek figyelmen kívül hagyásával.) Problémamegoldó képesség fejlesztése. Célszerű eszközhasználat. Fogalomalkotás.	Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével, lényegtelenek figyelmen kívül hagyásával. Körző, vonalzó használata. Két vonalzóval párhuzamosok és merőlegesek rajzolása. Háromszögek, négyszögek és tulajdonságaik. Távolság fogalma. Adott tulajdonságú pontok keresése. A kör és a gömb. A szög fogalma, mérése, szögfajták.	Ismeri a háromszöget és a speciális négyszögeket. Tud szakaszt másolni. Tud két vonalzóval párhuzamosokat és merőlegeseket rajzolni. Ismeri a szögfajtákat.
Mérések, mérőeszközök használata. A becslés képességének fejlesztése.	A szögmérő helyes használata.	
A kerület, terület, felszín és térfogat fogalmának előkészítése. Számolási készség fejlesztése. A becslőképesség fejlesztése.	Téglalap kerülete, területe. A felszín és a térfogatszámítás előkészítése. Mértékegységek átváltása.	A hosszúság és terület szabványegységei és egyszerűbb átváltások konkrét gyakorlati feladatokban. A térfogat, űrtartalom, idő, tömeg mértékegységei. Tud mértékegységeket átváltani.

5. VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Változó helyzetek megfigyelése: a változás lejátszása manipulatív úton tárgyi eszközökkel. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése, tudatos, célirányos figyelem. Rendszerezés. A valószínűségi és statisztikai szemlélet fejlesztése.	Valószínűségi kísérletek elvégzése, megfigyelése. Relatív gyakoriság. Adatsokaság rendezése, csoportba foglalása adott szempont szerint. Átlagszámítás néhány adat esetén	Relatív gyakoriság kiszámítása néhány kísérlet alapján. Megkülönbözteti a biztos és a lehetetlen eseményt.

6. ÉVFOLYAM**Óraszám: 3,5 óra/hét****1. GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK**

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A matematika értékeinek és eredményeinek megismerésére való igény felkeltésével pozitív motiváció kialakítása. Kommunikációs készség fejlesztése		Az egyes témakörökben konkretizálódnak.
A kombinatorikus gondolkodás fejlesztése. Pozitív motiváció kialakítása. Rendezés.	Néhány elem rendszerezett felsorolása. Az esetek számának összeszámolása. A rendezést segítő eszközök és algoritmusok megismerése. Fadiagram, táblázat.	
A matematikai nyelv logikai elemeinek helyes használata. Kommunikációs készség fejlesztése.	Összehasonlítás, viszonyítás szükséges kifejezések értelmezése, használata (pl.: egyenlő, kisebb, nagyobb, legalább, legfeljebb). Állítások igazságának eldöntése (és, vagy, minden, van olyan). Igaz és hamis állítások megfogalmazása.	
Valószínűségi és statisztikai szemlélet fejlesztése.	A biztos, a lehetséges és a lehetetlen fogalma.	
Szövegértelmező és szövegalkotó képesség fejlesztése.	Változatos tartalmú szöveges feladatok értelmezése, matematikai modellek megalkotása, megoldása. Számfeladathoz, nyitott mondatához szöveg alkotása. A szaknyelv fokozatos elsajátítása.	
Gondolatmenet kiépítése. A tervekészítés módjának megalkotása. Megoldási stratégia alkotása. Ellenőrzés igényének kialakítása.	Megoldások megtervezése, eredmények ellenőrzése.	

2. SZÁMTAN, ALGEBRA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A számfogalom továbbfejlesztése egyre bővülő számkörben. A műveletfogalom mélyítése, kiterjesztése. A számolási készség fejlesztése. Együttműködési készség, önellenőrzés fejlesztése.	Törtek, tizedestörtek, és kapcsolatuk. A számok reciproka. Műveletek racionális számkörben. - szorzás, osztás törttel, tizedestörttel, - alpműveletek negatív számokkal. Műveleti tulajdonságok. A helyes műveleti sorrend.	A tört, a tizedes tört, a negatív szám fogalmát ismeri.
A számok többféle alakja. Kétváltozós műveletek értelmezésének tapasztalati előkészítése; kétváltozós műveletek értelmezése (mint a különféle konkrét tartalmú műveletek szintézise); műveleti jelek; számok összetett alakjai	Törtek egyszerűsítése, bővítése, tizedestört alakja. Vegyes szám szorzása, osztása egész számmal.	A négy alpművelet ismeri ebben a számkörben. Tudja a műveletek sorrendjét, a zárójelhasználatát.
A becslési készség fejlesztése.	Becslés a törtek körében.	
A bizonyítási igény felkeltése.	Oszthatósági szabályok (2-vel, 4-gyel, 5-tel, 25-tel, 10-zel, 100-zal, 1000-rel).	Alkalmazza a tanult szabályokat.

A következtetési képesség fejlesztése. Szövegértés fejlesztése.	Arányossági következtetések, egyenes, fordított arányosság. Egyenes és fordított arányosság felismerése gyakorlati feladatokban. A százalék fogalma.	A mindennapi életben felmerülő egyszerű, konkrét arányossági feladatokat megoldja következtetéssel.
A nyelv és a gondolkodás összefonódása, kölcsönhatása Szövegértés, kommunikációs képességek fejlesztése. Az ellenőrzési igény kialakítása. Önellenzés, az eredményért való felelősségvállalás.	Elsőfokú, egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása lebontogatással, mérlegelvvel. Az egyenlő, nem egyenlő fogalmának elmélyítése. A megoldások ábrázolása száme egyenesen. Szöveges feladatok megoldása egyenlettel.	Egyszerű elsőfokú egyenleteket megold szabadon választható módszerrel.

3. ÖSSZEFÜGGÉSEK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Együttváltozó mennyiségek összetartozó adatként megjelölésének jegyzése: tapasztalati függvények alkotása, értelmezése matematikai modell keresése a változások leírására.	A változó mennyiségek közötti kapcsolatok, azok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben.	Biztosan tájékozódik a derékszögű koordináta-rendszerben.
Megfigyelőképesség, összefüggés felismerő képesség, rendszerező képesség fejlesztése. A gyakorlati életből vett egyszerű példákban a kapcsolat felismerése. A függvényszemlélet fejlesztése.	Megfigyelésben, számlálásban, számolásban gyűjtött elemek sorozatba rendezése. Sorozatok képzése. Megkezdett sorozat folytatása, kiegészítése adott szabály vagy a felismert összefüggés szerint.	

4. GEOMETRIA, MÉRÉS

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A matematika kapcsolata más tudományágakkal, a gyakorlati élettel. A térszemlélet fejlesztése térbeli analógiák keresésével. Esztétikai érzék fejlesztése.	A tengelyes szimmetria felismerése a természetben és a művészetben. Tükrös alakzatok térben és síkban.	
A hozzárendelés fogalmának elmélyítése. Megfigyelőképesség, összehasonlítás, tudatosítás.	A tengelyes tükrözés. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok. Geometriai transzformációkban megfigyelt megmaradó és változó tulajdonságok tudatosítása.	Adott alakzat tengelyes tükröképét megszerkeszti.
Vizuális képzelet fejlesztése.	Feltételeknek megfelelő alkotások elképzelése, azok elkészítése előtt vázlatos ábrák rajzolása; a tényleges alkotás összevetése az elképzelttel.	
Problémamegoldó képesség, alkotóképzelet fejlesztése. Szerkesztési eszközök célszerű használata.	Körző, vonalzó és szögmérő használata. Megoldási terv készítése.	Ismeri a szimmetrikus háromszög tulajdonságait. Az elemi szerkesztési feladatok elvégzését.

A területfogalom továbbfejlesztése.	A tengelyesen szimmetrikus háromszögek, négyszögek kerülete és területe	Háromszögek, négyszögek kerületét kiszámítja.
Ismeretek alkalmazási képességének fejlesztése. Fejlesztés a gyakorlati mérések, és mértékegységváltások helyes elvégzésében. Önellenőrzés	Mértékegységek átváltása konkrét gyakorlati példák kapcsán.	Az alapvető mértékegységeket biztosan ismeri (szög, hosszúság, terület).
Absztrakciós képesség fejlesztése. Pontos munkavégzésre nevelés, és az esztétikai készségek fejlesztése.	Kör és részei, kör és egyenes együttes szimmetriája. Szakaszfelező merőleges. Szögmásolás, szögfelezés.	Tud párhuzamos és merőleges egyeneseket előállítani, szöget másolni, szakaszfelező merőleget szerkeszteni.
A térszemlélet fejlesztése térbeli analógiák keresésével.	Téglatest hálójá, felszíne, térfogata.	Konkrét esetekben meghatározza a téglatest felszínét és térfogatát. A térfogat és az űrtartalom mértékegységeit átváltja.

5. VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Valószínűségi és statisztikai szemlélet fejlesztése.	Valószínűségi játékok és kísérletek. Relatív gyakoriság meghatározása egyszerű esetekben. Egyenlően valószínű események valószínűségének meghatározása egyszerű esetekben.	Konkrét feladatok kapcsán a biztos és a lehetetlen eseményeket felismeri.
Megfigyelőképesség, elemzőképesség fejlesztése. Számolási készség fejlesztése. Rendszerező képesség, rendszerszemlélet fejlesztése.	Adatok gyűjtése, rendezése. Adathalmaz jellemzése, ábrázolása oszlop-, illetve kördiagramon. Számítási átlag kiszámítása néhány adat esetén.	Ki tudja számítani két szám számtani közepét.

7. ÉVFOLYAM

Óraszám: 3,5 óra/hét

1. GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Összességek alkotása adott feltétel szerint; halmazalkotás; definiáló tulajdonság megalkotása; a tulajdonság tagadásának megalkotása. A halmazszemlélet fejlesztése	Példák konkrét halmazokra.	Halmazokba rendez konkrét tárgyakat, elemeket, számokat.
Rendszeralkotás: elemek elrendezése különféle szempontok szerint; rendszerezést segítő eszközök használata,	Tapasztalatszerzés az összes eset rendszerezett felsorolására. Sorbarendezés, kiválasztás néhány	Tud sorbarendezni legfeljebb négy elem esetén.

készítése. A kombinatorikus gondolkodás fejlesztése.	elem esetén. Fadiagram, útdiagram, táblázatok használata, készítése. Sorbarendezés ismétlés nélkül és ismétléssel.	
Sejtések megfogalmazása; divergens gondolkodás. Megértett probléma „eredményének” elképzelése, előrevetítése; a sejtés megfogalmazása, lejegyzése, az ellenőrzés, önellenőrzés igényének alakítása.	Különbféle szöveges feladatok szövegének értelmezése a valóságban és a matematikai gondolkodásban, ábrák, jelölések alkalmazása a probléma lejegyzésére, megoldási terv készítése.	Az egyes témakörökben konkretizálódnak.
A szaknyelv logikai elemeinek helyes használata. A matematikai fogalmak egyértelmű körülírása korábban megismert fogalmak segítségével. A kommunikációs készség fejlesztése.	Az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden” kifejezések jelentése. Egyszerű állítások átfogalmazása, cáfolata konkrét példákkal. Fogalmak, állítások logikai kapcsolata. Definíciók megfogalmazása.	Gondolatait világosan, érthetően közli szóban és írásban. El tudja dönteni egyszerű állítások igazságát.

2. SZÁMTAN, ALGEBRA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A racionális számkörben a számolási készség kialakítása. Zsebszámológép használata.	Műveletek a racionális számok körében.	Tudja a négy alpműveletet helyesen elvégezni törtek és tizedestörtek körében. A műveleti sorrendet biztosan alkalmazza.
Kétváltozós műveletek értelmezése és alkalmazása. Az algebrai kifejezések fogalmának előkészítése. Gyakorlati problémák összefüggéseinek leírása a matematika nyelvén.	Egynemű algebrai kifejezések, és azok helyettesítési értékének kiszámítása. Több tag összevonása. Összeg szorzása egytagú kifejezéssel.	
Pontos munkavégzésre nevelés. Algoritmusok helyes alkalmazása. Az egyenlő, nem egyenlő fogalmának elmélyítése. Számolási készség fejlesztése.	Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, mérlegelvvel, grafikusan Alaphalmaz, megoldáshalmaz, az egyenletek, egyenlőtlenségek megoldásainak az alaphalmazhoz való viszonya.	Tud elsőfokú egyenleteket megoldani a mérlegelv alkalmazásával
Kérdés tartalmának megértése a megfogalmazott problémában. Adatok felfogása, lényegtelenek elhagyása, lényegesek kiemelése, rögzítése, kapcsolatuk feltárása, szerepük értéke; adatokra és összefüggéseikre vonatkozó jelölések használata. A következtetési készség fejlesztése összetettebb feladatokban.	Szöveges egyenletek megoldása. Arány, aránypár, arányos osztás. Egyenes és fordított arányosság. Arányossági összefüggések gyakorlati esetekben. Százalékszámítási feladatok.	Tud egyszerűbb szöveges feladatokat megoldani. Felismeri az egyenes és fordított arányosságot, és alkalmazza konkrét feladatokban. Számol aránypárral. Egyszerű százalékszámítási feladatokat megold következtetéssel.

Fogalmak alkotása, módosulása újabb tapasztalatok, ismeretek szerint; egy-egy fogalom újabb fogalommá bővítése. Fogalmak alkotása specializálással, definíciók megfogalmazási igényének felkeltése.	A hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre. A hatványozás azonosságai konkrét példákbán. Normálalak.	Ismeri 10 pozitív egész kitevőjű hatványait ismeri.
Matematikatörténeti érdekességek megismerése iránti igény felkeltése.	Prímtényező felbontás. Két szám legnagyobb közös osztója, legkisebb közös többszöröse. Oszthatósági szabályok (3-mal, 9-cel, 8-cal, 125-tel, 6-tal).	Osztó, többszörös, két szám közös osztóinak, és néhány közös többszörösének megkeresése.

3. ÖSSZEFÜGGÉSEK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Modell alkotása fogalmakhoz, szöveges feladatokhoz, összefüggésekhez: reláció, függvény. Együttváltozó mennyiségek összetartozó adatként lejegyzése: tapasztalati függvények készítése a változások leírására.	Egyértelmű hozzárendelések ábrázolása a derékszögű koordináta-rendszerben. Lineáris függvények. Példa néhány nemlineáris függvényre.	Tud lineáris függvényeket ábrázolni értéktáblázattal.
Együttváltozó mennyiségek összetartozó adatként lejegyzése, sorozatok alkotása, értelmezése matematikai modell keresése változások leírására. Számolási készség fejlesztése a racionális számkörben.	Sorozatok vizsgálata, számtani sorozat.	Egyszerű sorozatokat folytat adott szabály szerint.

4. GEOMETRIA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A matematika kapcsolata a természettel és a művészeti alkotásokkal. A térszemlélet fejlesztése térbeli analógiák keresésével. Esztétikai érzék fejlesztése.	A középpontos szimmetria felismerése a természetben és a művészetben.	Tengelyesen és középpontosan szimmetrikus alakzatokat megkülönböztet.
A hozzárendelés fogalmának alkalmazása. Geometriai transzformációkban megfigyelt megmaradó és változó tulajdonságok tudatosítása. A transzformációs szemlélet továbbfejlesztése.	A középpontos tükrözés. Középpontosan szimmetrikus alakzatok a síkban. A paralelogramma és tulajdonságai. Speciális négyszögek szerkesztése. Szögpárok (egyállású, váltó, kiegészítő szögek). Szabályos sokszögek.	Egyszerű alakzatok középpontos tükröképét megszerkeszti.
A vitakészség fejlesztése, igaz és hamis állítások megfogalmazása.	A háromszög magasságvonala. Paralelogramma, trapéz deltoid, kerületük és területük. A kör kerülete és területe.	A tananyagban felsorolt négyszögeket felismeri. A háromszög területét kiszámítja.
A bizonyítási igény felkeltése.	A háromszög belső és külső szögeinek összege. A négyszögek belső szögeinek összege.	Háromszögek és konvex négyszögek belső szögeinek összegét kiszámítja.

A lényeges és a lényegtelen adatok megkülönböztetése. Algoritmikus gondolkodás fejlesztése. Esztétikai nevelés.	Háromszög szerkesztése alapesetekben. A háromszögek egybevágósági alapesetei.	Egyszerű háromszög szerkesztési feladatokat elvégez.
Térszemlélet fejlesztése. A valóság tárgyainak modellezése. Együttműködésre nevelése.	Egyenes hasábok, forgáshenger hálójá, felszíne, térfogata.	Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábokat, a hengert felismeri, jellem.
Fejlesztés a gyakorlati mérések, és mértékegységváltások helyes elvégzésében. Együttműködésre, önállóságra, önellenőrzésre nevelés.	Megoldási terv készítése kerület, terület, felszín és térfogat számítási feladatoknál. Mértékegységek átváltása konkrét gyakorlati példák kapcsán.	Az alapvető mértékegységek biztosan ismeri (szög, hosszúság, terület, térfogat).

4. VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Valószínűségi és statisztikai szemlélet fejlesztése.	Ez a tananyag beépül a különböző témakörökbe.	Gyakoriság, relatív gyakoriság fogalmát alkalmazza egyszerű kísérletekben.
Statisztikai adatok elemzése, értelmezése.	Adatok gyűjtése, rendszerezése, adatsokaság szemléltetése, grafikonok készítése.	Egyszerű grafikonokat értelmeze, készít.

8. ÉVFOLYAM

Heti óraszám: 3 óra/hét

1. GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A matematika tanulásához szükséges nyelvi-logikai szerkezetek fokozatos megismerése. Állítások tagadásának megfogalmazása, A „ <i>ha...</i> , <i>akkor</i> ”, „ <i>csak akkor...</i> , <i>ha</i> ”; helyes használata. A köznyelv és a matematikai nyelv tudatos megkülönböztetése. Mások gondolatainak megértésére törekvés (példák és ellenpéldák, érvek ellenérvek mentén.) Mások gondolataival való vitába szállás és a kulturált vitakozás elsajátítása.		Az egyes témakörökben konkretizálódnak.
Szövegelemzés, értelmezés, lefordítás a matematika nyelvére. Az önellenőrzés igényének fejlesztése.	Szöveges feladatok értelmezése, megoldási terv készítése, megoldása és a szöveg alapján történő ellenőrzése.	Szöveges feladatok megoldása.
Rendszerszemlélet fejlesztése. A tanult ismeretek közötti összefüggések felismerése, azok értő alkalmazása.	A geometriai transzformációk között fennálló kapcsolatok. Skatulyaelv.	A halmazműveletek alkalmazása két halmazra a matematika különféle területein.
Kombinatorikus gondolkodás fejlesztése.	Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása változatos módszerekkel.	Sorbarendezés, néhány elem esetén.

2. SZÁMTAN, ALGEBRA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Eljárásokra, módszerekre való emlékezés: a tanult algoritmusok felidézése, használata, analógiák alapján való műveletvégzések. Induktív, deduktív gondolkodás fejlesztése.	Műveleti azonosságok rendszerező áttekintése. Algebrai egész kifejezések, képletek átalakításai (nevezetes azonosságok). Szorzattá alakítás kiemeléssel egyszerű esetekben. Algebrai egész kifejezések szorzása, osztása. A hatványozás azonosságainak előkészítése.	Egyszerű algebrai egész kifejezések (képletek) átalakítása, helyettesítési értékek kiszámítása.
Gondolatmenet kiépítése: „megoldási terv” szöveges feladathoz. Megértett probléma részletproblémákra bontása modell nélkül vagy modell segítségével; a részletproblémák sorrendbe állítása, tervekészítés. Az eltervezett megoldás lépéseinek végrehajtása; a részeredmények értelmezése, a végeredmény vonatkoztatása az eredeti problémára, válaszadás diszkusszió nélkül, illetve diszkusszióval.	Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek algebrai és grafikus megoldása. Alaphalmaz, megoldáshalmaz. Szövegértelmezés, lefordítás a matematika nyelvére. Különböző szöveges feladatok megoldása.	Egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel és a megoldás szöveg szerinti ellenőrzése.
A zsebszámológép használata. A becslés képességének fejlesztése és gyakoroltatása.	A racionális szám fogalma. Példák racionális számokra. Példák nem racionális számokra A négyzetgyök fogalma	Alapműveleteket helyes sorrendben elvégzi a racionális számkörben.
A rendszerező képesség fejlesztése.	A természetes, az egész és a racionális számok halmazának kapcsolata. Kitekintés a racionális számkörből.	A racionális számok tulajdonságait ismeri, velük való számolási készsége meg van.

3. ÖSSZEFÜGGÉSEK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Célirányos, akaratlagos figyelem fejlesztése. Tudatos megfigyelés adott tulajdonságok szerint, és a tulajdonságok közötti kapcsolatteremtés képességének fejlesztése.	Lineáris függvények: elsőfokú és konstans függvények, az egyenes arányosság és grafikonjaik. Nemlineáris függvények tulajdonságai és grafikonjainak ábrázolása. Egyismeretlenes egyenletek grafikus megoldása.	Az $x \mapsto ax+b$ függvény grafikonját ábrázolja konkrét racionális együtthatók esetén.
Együttváltozó mennyiségek összetartozó adatpárjainak lejegyzése, sorozatok alkotása, értelmezése matematikai modell keresése változások leírására. A szabályosság felismerése.	Sorozatok vizsgálata, mértani sorozat.	Sorozatokat folytat adott szabály szerint.

4. GEOMETRIA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Állítások, kérdések megfogalmazása képről, helyzetről. Saját gondolatok megfogalmazása; elképzelések, definíciók és tételek alkotása, kimondása, leírása.	Pitagorasz-tétel. Háromszögek nevezetes vonalai és körei. A háromszög körülírt köre, beírt köre. Sokszögekre vonatkozó ismeretek. Kör és részei. A kör érintője és szelő egyenesei.	A Pitagorasz tételt felhasználja számítási feladatokban. Négyszögeket, sokszögeket csoportosít.
A hozzárendelés fogalmának elmélyítése. Geometriai transzformációkban megfigyelt megmaradó és változó tulajdonságok tudatosítása. A transzformációs szemlélet továbbfejlesztése. Diskusszió. A lehetőségek számbavétele. A feltételekkel való összevetés során annak tudatosítása, hogy miben és hogyan befolyásolják a feltételek a végeredményt.	A vektor fogalma, két vektor összege és különbsége. Eltolás síkban. Párhuzamos szárú szögek. A tanult egybevágósági transzformációk rendszerezése. Középpontos hasonlóság és tulajdonságai.	Tud adott alakzatot eltolni adott vektorral. A kicsinyítést és nagyítást felismeri a valóság tárgyain és alkalmazza más tantárgyakban.
A térszemlélet fejlesztése. A térfogat és a felszín fogalmának elmélyítése. Algebrai műveletek alkalmazása geometriai feladatokban. Zsebszámológép használata. Együtműködés, önállóság fejlesztése.	A forgáskúp, a gúla, a gömb. A tanult testek rendszerezése. Számításos geometriai feladatok a geometria különböző területeiről.	A hasábokat, hengereket, gúlákat, kúpokat felismeri. Háromszög és négyyszög alapú egyenes hasábok felszínét és térfogatát ki tudja számítani.

5. VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Önálló eljárások keresése, megoldási kísérletek, tippelések szabad végzése, összevetése a kapott információkkal, valósággal. Valószínűségi szemlélet fejlesztése.	Valószínűségi kísérletek megfigyelése, lejegyzése. Biztos, lehetetlen események. A valószínűség előzetes becslése, szemléletes fogalma.	A relatív gyakoriságot kiszámítja.
Táblázatok készítése. Megfigyelésben, számlálásban, kísérletben gyűjtött adatpárok, rendezése, kapcsolatok vizsgálata. A statisztikai szemlélet fejlesztése.	Adatsokaságok elemzése. Középértékek: <i>átlag, medián, módusz</i> fogalma. Diagramok fajtái.	A leggyakoribb és a középső adatot meghatározza konkrét adathalmazban. Tud grafikonokat készíteni, olvasni egyszerű esetekben.

A TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE

Diagnosztizáló felmérések: melyeknek segítségével felmérhető, hogy a tanulók eljutottak-e arra a szintre, ahonnan tanulmányaikat tovább folytathatják. A mérés elvégzése után szükség szerint differenciált foglalkozás a tanulókkal.

Írásbeli felelet: kisebb anyagrészek lezárásakor. Tájékozódás, az esetleges hiányosságokról, azok pótlása folyamatosan, vagy egy másik anyagrész tanítása kapcsán később lehet rá visszatérni.

Témazáró: a jelentősebb fejezetek lezárásakor, a továbbhaladáshoz szükséges ismeretek számonkérése. Az egyes feladatok megoldását, illetve a helyes részeredményeket pontozással kell értékelni. Az osztályzatot egyértelműen, a gyerekek, a szülők számára is érthető százalékos eredmények határozzák meg.

Szóbeli megnyilvánulás: a projektmunkák bemutatása, amely a tanári gyakorlatnak megfelelően értékelhető pontokkal, amelyek osztályzattá válhatnak, vagy hagyományos osztályzattal. Fontos, hogy a csoport minden tagja ugyanazt az osztályzatot kapja.

INFORMATIKA

BEVEZETŐ SZAKASZ

Általános fejlesztési követelmények a 4. évfolyamon

A tanuló ismerje meg az informatikai eszközök használatának szabályait, tartsa be a számítógépes környezet, a gépteremben végzett munka előírásait. A balesetek megelőzése érdekében a tanári utasításokat pontosan betartva, fegyelmezetten dolgozzon. Sajátítsa el a számítógépnek és perifériáinak kezelési tudnivalóit: a számítógép bekapcsolásának és kikapcsolásának helyes sorrendjét a hálózatba való bejelentkezés menetét (azonosító, jelszó) és a kilépés folyamatát.

Vegye észre a számítógép sokoldalú alkalmazhatóságát, és azt is, hogy hálózat esetén e lehetőségek kiszélesednek, új probléma megoldási lehetőséget nyújtanak a felhasználók számára. Válgják igényévé az informatikai környezet célszerű felhasználása. Legyen képes játékos didaktikai szoftverek, a több érzékszervre ható, de egyszerű kezelésű, felhasználóbarát”, gyermekeknek készített multimédiaprogramokon keresztül a számítógéppel való interaktív kapcsolattartásra. Ismerjen meg számítógépes oktatójátékokat, olyan nyitott programok, amelyekkel alkotni lehet. Törekedjen önálló számítógépes alkotások elkészítésére (szövegek, rajzok, animációk, dallamok, stb.) Szerezzen jártasságot a megismert szoftverek kezelésében, ismerje meg annak kezelőfelületét, menürendszerét, legfontosabb funkcióit. Tudjon minta után egyszerűbb dokumentumokat (pl. falíújság-szöveg, felirat, plakát, illusztráció) létrehozni. Legyen igénye az esztétikus külalak kialakítására. Gyűjtsön adatokat a mindennapi életből, törekedjen ezek megkülönböztetésére, lejegyzetelésére, adott szempont szerinti rendezésére. Keressen a különböző tantárgyakhoz kapcsolódóan tematikusan adatokat, illetve szerezzen információkat az iskolában vagy otthonrendelkezésre álló dokumentumokból.

Értse meg, hogy az információknak változatos megjelenési formája van. Legyen képes a különféle módon megjelenő információt felismerni (szöveg, ikon, kép, hang...), értelmezni, és szerezzen jártasságot az információk kezelésében. Lássá, hogy nem öncélúan gyűjtötte az adatokat, kereste az információkat, tapasztalja meg, hogy ezeket felhasználják. Érezze az információszerzés és feldolgozás gyakorlati hasznát, előnyeit. Ismerkedjen meg a világháló információszerzési lehetőségével. Keressen fel a rendelkezésre álló böngészőprogrammal olyan honlapokat, amelyeket érdekesnek, szórakoztatónak tart, illetve az egyes tantárgyak ismeretszerzésében segíti őt. Tudja önállóan elérni az iskola honlapját, keressen kapcsolatot a diák honlapfejlesztőkkel. Legyen tudomása a világhálón való szörfölés kockázatairól, veszélyeiről is, és óvakodjon a túlzott számítógép-használat káros hatásaitól. Ismerkedjen meg valamilyen gyermekújság internetes változatával. Tájékozódjon a média szerepéről, esetenként használja a hagyományos és modern eszközöket a tanulási folyamatban, és a szabadidőben Igazodjon el a könyvtár tereiben, állományrészeiben, tudja igénybe venni szolgáltatásait. Használja rendszeresen az iskolai könyvtárat. Ismerje és alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait és kövesse a könyvtárban való viselkedés normáit. Tapasztalatai alapján lássa a könyvtár szerepét az ismeretszerzésben, a szabadidő tartalmas eltöltésében. Az iskolai könyvtár rendszeres igénybevételén túl ismerje meg és használja a lakóhelyi közkönyvtárat is.

A tantárgy célja

Az Informatika c. tantárgy egyik legfőbb célja olyan tanulási környezet kialakítása, amely segíti a felfedezést, fejleszti a kreativitást, a multimédiás kommunikációt, a távoli partnerekkel való együttműködést, az egyéni vagy csoportos munkát, a megszerzett tapasztalatok adaptációját, ezáltal erősíti az ismeretszerzést, a tudásanyag elsajátítását és a képességfejlesztést.

Mivel az informatikai eszközök alkotó használata és az informatikai eszközökkel elérhető szolgáltatások révén életminőség-javulás érhető el, az egyén érdeke, hogy időben hozzájusson a munkájához, életvitele alakításához szükséges információkhoz, hogy képes legyen azokat céljának megfelelően feldolgozni és alkalmazni. A digitális kompetencia birtoklásával elérhető érdekérvényesítés a tantárgy másik alapvető célkitűzése. A tanórákon megoldott feladatok, és a kapcsolódó otthoni munkák lehetővé teszik a megfelelő információszerzési, - feldolgozási, adattárolási, - szervezési és - átadási technikáknak valamint az információkezelés jogi és etikai szabályainak elsajátítását, ami közvetlen tantárgyi célként értelmezhető.

Cél továbbá annak bemutatása is, hogy figyelmet kell fordítani az informatikai ismeretek folyamatos megújítására, és ebben egyre nagyobb szerepet kell kapnia az intelligens és interaktív hálózati technológiának, valamint a vizuális kommunikációnak.

Végül azért is oktatandó a tárgy, hogy a földrajzi elhelyezkedésből, származásból és az anyagi lehetőségek különbözőségéből adódó esélyegyenlőtlenségek csökkenjenek, és az informatikai eszközök elterjedésével a nagyobb társadalmi nyilvánosság révén a demokratikus intézményrendszer működése erősödjék.

4. ÉVFOLYAM

Óraszám: 0,5 óra/hét

1. AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható minimum eredménye
Ismerkedés az adott informatikai környezettel	A számítógépes tanterem különössége, teremrend Munka és balesetvédelem A számítógép és perifériái, A számítógép fő részei.	a gépterem rendjének elfogadása a munka és balesetvédelmi előírások megértése.
A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás ismert programokon keresztül.	Az egér használata A billentyűzet használata. Egyéb adatbeviteli eszközök megismerése	Billentyűzetten található jelek ismerete, szöveg begépelése. Speciális billentyűk ismerete, használata. Egyéb beviteli eszközök felismerése, működési elvének megértése.
Számítógépes játékok, egyszerű fejlesztő szoftverek megismertetése	Fejlesztő játékok	Lehetőleg minden órán 5-10 perc játék

2. INFORMATIKA ALKALMAZÓI ISMERETEK

Képességfejlesztési célok	Tananyag	A fejlesztés várható minimum eredménye
A gyakorlati életben használt legfontosabb írásos formátumok gépi megvalósítása, igény a mondanivaló lényegét tükröző esztétikus külalak kialakítására	Egyszerű rajzos dokumentumok, személyes dokumentumok készítése Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata A feladat megoldásához szükséges, mások által összeépített alkalmazói környezet használata	Készítsen a számítógéppel: egyszerű rajzos dokumentumokat, az iskolai és mindennapi élethez kapcsolódó tematikus rajzokat, szövegeket. Mentse el és nyomtassa ki segítségével. a dokumentumokat
Adatbázisok, adattáblák alkalmazása, adatbázisban keresés	Közhasznú információforrások megismerése Pl. menetrend használata, (MÁV) Adattábla felépítése, oszlopok sorok. Egy elem helye az adattáblában.	Végezzen kereséseket, adjon meg feltételeket a találatok szűkítéséhez. Rendszerezze, csoportosítsa, értelmezze a kapott adatokat.

3. INFOKOMMUNIKÁCIÓ

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Továbbhaladás feltételei
Információszerzés az internetről, irányított keresés	Ismert honlap meglátogatása. A kapott adatok letöltése, mentése, kezelése. Keresési eredmények rögzítése	A hatékony és céltudatos keresésben logikai kapcsolatok felismerése és alkalmazása. Web-oldalak keresése, megtekintése, ugrópontok használata

4. KÖNYVTÁRI INFORMATIKA

Képességfejlesztési célok	Tananyag	Továbbhaladás feltételei
Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban	Az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében való eligazodás A főbb dokumentumfajták megkülönböztetése, tartalmának és adatainak megállapítása	Tudjon tájékozódási feladatokat megoldani, (tények, adatok keresése az életkori sajátosságoknak megfelelő segédkönyvekben

ALAPOZÓ ÉS FEJLESZTŐ SZAKASZ

5–8. évfolyam

ALAPELVEK, CÉLOK

A mai iskolarendszer feladata a tanulók felkészítése az információs társadalom viszonyaira (kihívásaira). Nevelni kell a tanulókat az információs termékek és szolgáltatások kritikus, etikus és értő befogadására (fogyasztására), hogy az IKT használatával tudjanak tanulni, művelődni és szórakozni.

Törekedni kell az érdeklődés felkeltésére, a kreativitás fejlesztésére, hogy az informatika iránt különösen fogékony gyermekek megfelelő továbbtanulás után később az információs gazdaságban, mint alkotó munkaerő munkát vállalhassanak. Ennek érdekében meg kell tanítani a gyermekeket a korszerű eszközök kezelésére, az információszerzési, -tárolási, -feldolgozási és -átadási technikákra, valamint meg kell ismertetni velük az információkezelés jogi és etikai szabályait. Ennek leghatékonyabb módját a több éven keresztül tanult informatika tantárgy és az iskolai élet egészében jelen lévő informatikai nevelés biztosíthatja.

A tanulóknak ismerniük és használniuk kell az informatikai eszközöket a különböző órákon és a felkészülésük során is.

Az informatikai nevelésnek, amely közös követelmény meg kell mutatnia, hogy a természeti és a technikai környezet mellett létezik a jelek, kódok, szoftverek virtuális környezete is (szöveg, kép, mozgókép, hang stb. a jelentésükkel együtt), amely az emberiség praktikus, tudományos, művészi és sok másféle szempontú információit „hordozza” és jeleníti meg.

A jelek, szoftverek virtuális környezete különösen szemléletesen (vizuálisan) nyilvánul meg a digitális médiában.

Az oktatás célja, hogy a tanuló otthonosan mozogjon ebben az egyszerre valóságos és virtuális informatikai környezetben.

Az informatikai eszközök, a médiainformatika és az infokommunikáció lehetőségei új tanulási technikákat kínálnak minden tantárgyban a tanórákon és az órán kívüli felkészülésben. Az elektronikus oktatási anyagokat és a különböző elektronikus információforrásokat egyre gyakrabban alkalmazzák a tanulók. A pedagógus munkája megváltozik, nő az információk közötti eligazodást segítő tanácsadó szerepe. Az informatikai eszközök lehetőséget teremtenek az egyéni ütemű tanulásra, a tehetségekkel való speciális foglalkozásra. A számítógéppel végzett feladatok egy részének megoldása megköveteli a csoportmunkát, az ismeretek gyakorlati alkalmazását és a másokkal való kommunikációt is.

A médiainformatika, a mobilkommunikáció és az internethasználat, a könyvtári informatikával együtt alkotja az informatika tantárgy legfontosabb területeit.

Az informatika tantárgy fontos szerepet vállal az alkotó munkára nevelésben; cél az algoritmikus gondolkodás fejlesztése is, amely a hétköznapi életben is alapvető fontosságú.

Az iskolai számítógépes hálózat, az internet és a könyvtár forrásközpontként történő felhasználásával fejleszteni kell az önműveléshez szükséges attitűdöket, képességeket és tanulási technikákat.

A könyvtári informatikának fel kell készítenie a tanulókat az információk elérésére, kritikus kiválasztására, feldolgozására és közlésére. Cél az iskolai és más típusú könyvtárakban a könyvtári eszközökkel végzett tevékenységek gyakoroltatása és a tudatos és biztos használói magatartás kialakítása is.

A tantárgy célja: megismertetni az informatika eszközeit, módszereit és fogalmait, amelyek lehetővé teszik a tanulók helyes informatikai szemléletének kialakítását, tudásuknak, készségeiknek és képességeiknek fejlesztését, alkalmazását más tantárgyakban, későbbi tanulmányaikban, a mindennapi életben, a szórakozásban és a munkában. Célkitűzés az is, hogy felhívjuk a tanulók figyelmét az informatika veszélyeire és ezek elkerülésének módjaira.

Fontos, hogy a tanulóknak sikerélményük legyen az informatikaórákon, és törekedjenek ismereteik folyamatos megújítására, hiszen ez egy rohamosan fejlődő terület.

Olyan attitűd kialakítására kell törekedni, hogy az egyén érezze: képes tevékenyen bekapcsolódni az egész világra kiterjedő információs társadalomba.

5. ÉVFOLYAM

Óraszám: 1 óra/hét

1. AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Hardver- és szoftverkörnyezet.	Ergonómiailag megfelelő számítógépes munkakörnyezet. A számítógép és perifériái (billentyűzet, egér, monitor, lemez meghajtók). Informatikai eszközök kezelése. Egyes informatikai eszközök működési elveinek bemutatása. Vágólap használata.	Ismerje fel egy számítógépes konfiguráció elemeit, tudja azokat használni. Tudjon információt bevinni egér és/ vagy billentyűzet segítségével. Tudja kezelni a kapott információkat a monitoron és a nyomtatón. Ismerje fel, hogy a futó programok és a létrehozandó dokumentumok általában a merevlemezeken helyezkednek el. Tudjon egyszerű szöveget, számítási feladatokat megoldani az operációs rendszer segédprogramjaival, ismerje meg a Vágólap használatát.

2. INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Rajzolás és szerkesztés számítógéppel. Szövegszerkesztés számítógéppel. Szöveg és rajz együttes használata.	Korábban megismert rasztergrafikus (pixel-grafikus) program használata, vagy hasonló megismerése (pl.: PAINT). Vektorgrafikus rajzolóprogram megismerése (Word rajzolás eszköztára). Alakzatok használata. Beépített alakzatok: vonal, nyíl, téglalap, ellipszis használata. Szabályos síkmértani alakzatok rajzolása (SHIFT billentyű). Jegyzetomb és mobil szerkesztési felület használata (WYSIWYG). Rajz készítése a Word-eszköztárral.	Tudjon megkülönböztetni geometriailag szabályos és nem szabályos alakzatokat. Legyen képes ezeket megrajzolni rajzolás-eszköztárral, vagy pixel-grafikus programmal. Tudja a különböző alakzatokat szerkeszteni. Tudjon egyszerű szöveget számítógépes környezetben megírni, a hibákat javítani, illetve a betűformákat beállítani. Tudjon rajzot készíteni és beilleszteni szövegekörnyezetbe.

3. PROBLÉMAMEGOLDÁS INFORMATIKAI ESZKÖZÖKKEL

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Interaktív program(nyelv) (pl.: LOGO) használata egyszerű feladatok modellezésére.	Grafikus alakzatok készítésének vezérlése, programnyelv segítségével. Nyitott és zárt alakzatok, zárt alakzat kiféltése. Alakzatok vizsgálata.	Tudjon egyszerű (pl.: rajzi) feladatokat értelmezni, elemezni és adaptálni adott programozási nyelvre. Tudjon elemi problémákat (pl.: nyitott/ zárt alakzat) megoldani az adott programozási nyelven.

4. INFOKOMMUNIKÁCIÓ

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Hálózati alapismeretek. Jelszó, kulcs. A hálózatba lépés etikája; viselkedés a kommunikációban. Letöltés az internetről.	Belépés a hálózatba. Azonosító, jelszó ismerete, jelentősége. Párbeszéd program kipróbálása. A „névtelenség” etikájának viselése. Képek, szövegek letöltése az internetről. Barangolás az interneten.	Ismerje az iskola hálózati adatainak használatát. Legyen erről átvihető tudása. Tudjon használni párbeszéd programot; ismerje annak etikai szabályait. Legyen képes letölteni képet, szöveget (zenét) stb. információk megjelenítésére.

5. MÉDIAINFORMATIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
CD, DVD olvasása, kezelése. Zene és videó lejátszása.	Oktatási, nevelési célú CD-k és DVD-k olvasása, katalógusaiknak kezelése, tartalmak letöltése (pl.: szövegfájlba).	Ismerje a multimédiás anyagok használatát: betöltés, katalógus, tartalomkiválasztás, letöltés. Tudjon lejátszani zenei és videó-(DVD-) felvételeket, tanári felügyelettel és önállóan.

6. INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Dobozos CD-ROM megtekintése, feliratok kezelése. A program, mint szellemi termék. A szellemi termék védelme.	Hologram, feliratok. Szellemi termék. Mit kell megfigyelni egy dobozos szoftveren?	CD-n kapott jogtiszta és korlátos programok közötti különbségtétel. A kiválasztás képessége. Ismerje fel a hologramot és a licencszerződést.

7. KÖNYVTÁRI INFORMATIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Ismerje a <i>főbb dokumentumfajták</i> jellemzőit, és tudjon információkat keresni az életkorának megfelelő anyagokból. Legyen képes használni az életkorának megfelelő <i>segédkönyveket</i> . Megadott forrásból <i>tudjon tényeket, adatokat kiemelni</i> . Tudja a felhasznált dokumentum főbb adatait megnevezni.	A könyvtár terei, szolgáltatásai. A könyvkölcsönzés módja. Olvasási szokások alakítása a könyvtárban. Gyermeklexikon használata.	Legyen képes gyermekkönyvek és folyóiratok szerkezetében eligazodni, a kiválasztott szövegrészek <i>tartalmáról beszámolni</i> .

6. ÉVFOLYAM**Óraszám: 1 óra/hét****1. AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA**

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Célszerű szoftverkörnyezet kialakítása: alaplap, processzor, perifériák. Az interaktív felület (környezet) néhány beállítása (pl.: képernyő). A számítógép működésének matematikai alapjai: a kettes számrendszer. Kódolás. Keresés, csere, helyesírás. Adataink elhelyezése: könyvtári architektúra.	Alaplap, processzor, architektúra. A felület egyéni beállítása (pl.: háttérkép, képernyőkímélő). Az ASCII-kód kifejtése: számítógépes alkalmazás a NumLock billentyűkombinációval (szövegbeviteli kódok segítségével). Helyesírás, keresés, csere alkalmazása. Az operációs rendszer logikai és fizikai állománykezelése: könyvtárszerkezet.	Ismerje a számítógép felépítését és legfontosabb perifériáit. Legyen tisztában a kettes számrendszer szerepével a működés megértésben; tudja azt kezelni a kódolás (ASCII) tekintetében. Legyen képes egyszerű szövegek helyesírás-ellenőrzésére, a kapott jelzések felismerésére. Tudjon szóra keresni, azt cserélni. Tudjon adatokat tárolni az adott számítógép háttértárában, ismerje a létrehozás módszerét.

2. INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Karakter (jel), szó, mondat megkülönböztetése, kezelése. Képek beillesztése, esztétikus megjelenítés biztosítása.	A szövegszerkesztés alapjai: karakter, szó, mondat. Képek beillesztése szöveges dokumentumba.	Ismerje a billentyűzet karaktereit, tudja azokat célszerűen használni. Ismerje a karakterkódolás lehetőségeit: típus, méret, szín, különlegességek, stílusok, háttérszín, animáció. Ismerje a szó és a mondat kezelését, együttes formázását. Tudjon képet, grafikát beszúrni, megfelelő szövegvagykörnyezetbe.

3. PROBLÉMAMEGOLDÁS INFORMATIKAI ESZKÖZÖKKEL

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A Logo-program használata gyakorlati feladatok megoldására. Matematikai ismeretek kamatoztatása a program használata során.	Rajzolás, ismétlés, egymásba ágyazott ismétlések, véletlen számok generálása, eljárások, eljárás hívás.	Ismerjen fel egyszerű matematikai (számelméleti és geometriai) problémákat, tudjon azoknak megfelelő programnyelvi válaszokat prezentálni.

4. INFOKOMMUNIKÁCIÓ

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Az elektronikus levelezés. Levél küldése és fogadása.	Válaszadás, továbbítás. Levelek rendszerezése. Letöltés, mentés. Webszolgáltatók.	Ismerjen egy elektronikus levél küldésére alkalmas felületet. Tudjon regisztrálni ezen a felületen önálló e-mail címet. Legyen tisztában az e-mailezés etikai szabályaival.

		Tudjon megkülönböztetni (indoklással), különböző webes szolgáltatókat, legyen képes értelmezni az adott címeket. Legyen képes zenét, szöveget, képet stb. letölteni adott weboldalról, tudja azt elmenteni célkönyvtárba.
--	--	---

5. MÉDIAINFORMATIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Internetes portálok, szöveges és képi információforrások használata. A tanuláshoz szükséges tartalmak letöltése (multimédiás változatok is).	Címszavas és tematikus keresők megismerése. Flash-memória használata (pl.: MP3).	Tudjon témára és szóra keresni az interneten. Legyen képes a kapott információt menteni, értő módon felhasználni, pl.: a tanulásban. Tudja a kapott tartalmat logikailag elrendezni, képpel, illusztrációkkal kiegészíteni.

6. INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Szabadon felhasználható források. Személyes adatok fogalma. Az informatika rövid története.	A freeware-programok letöltése, használata. A shareware-programok letöltése, időleges használatuk. Személyes adatok megóvása (pl.: azonosító, jelszó, tanulmányi eredmények stb.). A nulladik generációs próbálkozások (abakusz, Pascal, Babbage stb.).	Tudja, hogy a szoftver szellemi termék. Legyen tisztában az adatvédelem alapjaival. Ismerje fel a történetiségben a jövőkép, az iteráció és a gazdasági fejlesztés hatásait. Legyen igénye a ma infotechnológiájának megismerésére, alkotó alkalmazására.

7. KÖNYVTÁRI INFORMATIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Hagyományos és új információs eszközök a könyvtárban. Egyszerűbb irányított forrás- és információkeresés direkt eszközökben és a helyi adatbázisban. Tanuláshoz keresőkérdések megfogalmazása.	Papíralapú és digitális ismerethordozók. Az ismerethordozók nyilvántartásának rendje. Adott ismerethordozón az információk kinyerése, keresése. Tájékozódás az iskolai könyvtárban.	Igazodjon el az iskolai könyvtárban. Tudjon a célnak megfelelő tartalmú irodalmat (ismerethordozót) találni. Ezekből legyen képes kinyerni a szükséges információkat.

7. ÉVFOLYAM**Óraszám: 1 óra/hét****1. AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA**

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Műveletek fájlokkal és mappákkal. Tömörítés, kicsomagolás. A tömörítőprogram lehetőségei. Víruskeresés, vírusmentesítés.	Az operációs rendszer. Állomány (mappa) létrehozása, átnevezése, másolása, mozgatása. Az állomány attribútumainak meghatározása. Veszteséges és adatvesztés nélküli tömörítés, kicsomagolás. Egy víruskezelő program megismerése.	Legyen alapvető jártassága az állományok és mappák kezelésében, létrehozásban. Ismerje a tömörítés végrehajtásának módszerét és jelentőségét. Tudjon megkülönböztetni alapvető állománytípusokat (szöveg, kép stb.). Ismerje a veszteséges és veszteség nélküli tömörítés különbségét. Tudjon rezidens, vagy tranzien víruskeresővel dolgozni, elkerülve az operációs rendszer használatának későbbi anomáliáit.

2. INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Adatok megjelenítésének lehetőségei a szövegszerkesztésben. Az adatok grafikus ábrázolása (célszerűség, olvashatóság, esztétikum). Táblázatkezelés adatok tárolására, egyszerű számítási (elsősorban statisztikai) feladatok megoldására. Képletek létrehozása, hivatkozások alkalmazása.	Táblázat rajzolása, egyszerű diagramok készítése szövegszerkesztőben, táblázatkezelőben. Táblázatkezelő program kezelése. Adatok tárolása, számítások adatokkal. Vágólap használatával a különböző dokumentumtípusok integrálása egy helyre (pl.: szövegdokumentumba). Táblázatkezelésben és szövegszerkesztésben az adatok grafikus ábrázolása. Diagramok létrehozása, a célszerűség és esztétikum igényei szerint. Képletek létrehozása, hivatkozások segítségével. Statisztikai függvények: =DARAB();=DARABTELI(;); =DARAB2(); =MIN(); =MAX();=ÁTLAG (); = SZUM()	Tudjon hétköznapi feladatokat adatokként megjeleníteni, kezelni szövegszerkesztőben, táblázatkezelőben. Tudjon használni táblázatkezelő programot. Legyen képes az adatok értelmezésére és kezelésére. Ismerje a különböző programok közötti objektumátvitel lehetőségeit. Tudja az adatokat célszerű, esztétikus diagramon megjeleníteni. Tudjon matematikai ismereteinek megfelelő képleteket alkotni, azt eredménnyel használni. Ismerje a statisztikai alapfüggvények értelmét, tudja azokat alkalmazni a célnak megfelelően.

3. PROBLÉMAMEGOLDÁS INFORMATIKAI ESZKÖZÖKKEL

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Adott feladat (probléma) megoldásához algoritmus készítése (tervezés, megvalósítás, végrehajtás). A megoldás során szükséges adatok és az eredmény összevetése.	Elemi és összetett adat. Az algoritmus leírásának eszközei (pl.: struktogram, programlista). A program lépésenkénti futtatása, hatékonyságelemzés. Program eredményeinek áttétele más környezetbe. Programozási nyelv használata során kapott grafikák, adatok áttétele szövegszerkesztőbe, táblázatkezelőbe vagy grafikai környezetbe.	Tudjon adott problémát modellezni algoritmus segítségével. Legyen képes a hatékony, gyakorlattal adekvát eredmények (programfutás, környezet) értékelésére. Tudjon egyéni vagy csoportmunkában az iskolai élethez kapcsolódó, több forrást alkalmazó dokumentumot készíteni (pl.: programozási nyelven készült grafikát, kiszámított értéket áthelyezni szövegdokumentumba, vagy táblázatkezelőbe).

4. INFOKOMMUNIKÁCIÓ

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A tematikus és kulcsszavas keresés lehetőségeinek és módszereinek megismerése, hatékony és céltudatos használatának képessége. Szöveges és képi információk elhelyezése az internetről.	Tematikus és kulcsszavas keresők. A keresés indítása. A szűkítés interaktív és/vagy logikai kulcsokkal történő szűkítése. A szöveg- és képelhelyezés technikája.	Tudjon hatékonyan és céltudatosan információt szerezni az internetről a tematikus és kulcsszavas keresés eszközeinek felhasználásával. Legyen képes dinamikusan kezelni a kapott adatokat. Tudjon képet, szöveget elhelyezni az internetről.

5. MÉDIAINFORMATIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Az informatikai eszközök szerepének felismerése és használata a megismerési folyamatban és a szórakozásban.	Hagyományos (könyv, folyóirat, rádió, zene, TV, film) és az informatikai eszközökkel támogatott média. A hagyományos médiumok informatikai eszközökkel történő megjelenítése: e-könyv, e-szótár, digitális hangtechnika, rádiózás, televíziózás.	Ismerje fel a hagyományos média informatikai eszközökkel megjelenített változatának néhány lehetőségét. Tudja használni az interneten rendelkezésre álló irodalmi anyagokat, fordítóprogramokat (szótárakat). Legyen képes letölteni hangzó anyagokat és oktatási célú kisvideókat.

6. INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A fogyasztói szokások változása az elektronikus média megjelenésével. Az infokommunikációs világban kialakult alapvető viselkedési szabályok.	Kapcsolt reklámok. Fogyasztói szokások megszerzése, pl.: az elektronikus levelezés regisztrálásakor. Kötelező és nem kötelező adatok megadása. Elektronikus kereskedelem. Alapvető viselkedési szabályok.	Tudja elmondani, leírni a médiában megjelenő erőszakos reklámok káros hatásait a fogyasztói szokásokra. Tudja elmondani, leírni az infokommunikáció előnyeit a fogyasztói szokások alakításában. Tudja alkalmazni az infokommunikáció alapvető etikai szabályait, viselkedjen a szabályoknak megfelelően.

7. KÖNYVTÁRI INFORMATIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak használata szaktárgyi feladatok megoldásában. Különböző típusú könyvtárak megismerése könyvtárlátogatással, ill. közvetett forrásokból. A Sűgő használatának megismerése.	Kézikönyvtár: könyvtípusok, használati jellemzőik. Könyvtártípusok: nemzeti könyvtár, szak-, köz- és iskolai könyvtár. Az egyes operációs rendszerekhez és azok alatt futó programokhoz rendelt Sűgő-k megismerése, használata.	Tudja, hogy milyen könyvtípusok tartoznak a kézikönyvtárhoz. Tudjon információt keresni segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia). Szerezzen tapasztalatokat a lakóhelyi közművelődési könyvtárban. Tudja, hogy hazánk nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár. Ismerje a Sűgő felépítését, az ott található információk megszerzésének módját és azok gyakorlati felhasználását (alkalmazását).

8. ÉVFOLYAM**Óraszám: 0,5 óra/hét****1. AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA**

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Az ismert eszközök közül az adott feladat megoldásához alkalmas hardver- és szoftvereszköz célszerű kiválasztása.	Digitális fényképezőgép (kamera) bemutatása. Lapszkenner használata. Nyomtatási feladatok (megosztott nyomtató használata, nyomtatás megszakítása, nyomtatási feladat törlése, nyomtató átirányítása). Auditív perifériák megismerése. A korábban megismert háttértárak és perifériák alkalmazása.	Ismerje a számítógépes környezet adott eszközeinek használatát, tudja azokat célszerűen kiválasztani adott feladat (probléma) megoldására.

2. INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>Szövegszerkesztési ismeretek bővítése.</p> <p>A prezentációkészítés alapjai.</p> <p>Táblázatkezelő program használata logikai, statisztikai, matematikai, mátrix-típusú feladatok megoldására.</p> <p>Felhasználói diagramok készítése.</p>	<p>Szövegszerkesztés: bekezdés- és szakaszformázások.</p> <p>Táblázatok készítése.</p> <p>Prezentációkészítés: beépített formátumok használata.</p> <p>Dia háttérének, betűszínének beállítása.</p> <p>Diatartalmak beillesztése: szöveg, kép, rajzobjektum.</p> <p>Diarendezés, áttűnés, vetítési idő, egyszerű animációk.</p> <p>Diavetítés.</p> <p>Logikai függvények (pl.: =HA()).</p> <p>Statisztikai függvények (pl.: =ÁTLAGA()); =MIN2() stb.)</p> <p>Matematikai függvények (pl.: =KEREKÍTÉS()); =SZORZAT() stb.)</p> <p>Mátrix függvények (pl.: =HOL.VAN()).</p> <p>Felhasználói diagram.</p>	<p>Ismerje a bekezdésformázásokat: behúzások, igazítások, térköz, sorköz, felsorolás és számozás, szegély és mintázat.</p> <p>Tudja a tabulátorokat használni.</p> <p>Ismerje a táblázatkezelés és a tabulálás felcserélésének lehetőségeit.</p> <p>Ismerje a hasábra tördelés szabályait, tudja azt a gyakorlatban végrehajtani.</p> <p>Tudjon minta, leírás alapján megfelelő prezentációt készíteni, azt levetíteni.</p> <p>Ismerje a táblázatkezelés néhány logikai, statisztikai, matematikai és mátrixfüggvényét, tudja azokat tanári irányítással használni.</p> <p>Tudjon kiscsoportban dolgozni (projektmunka).</p>

3. PROBLÉMAMEGOLDÁS INFORMATIKAI ESZKÖZÖKKEL

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
<p>Adott programozási nyelven egyszerű (pl.: számelméleti, geometriai) problémák megoldása.</p>	<p>Véletlenszámok generálása.</p> <p>Eljárásírás, eljáráshívás, eljárások sora.</p> <p>Paraméterezés.</p> <p>Feltételes utasítások.</p> <p>Rekurzió (önmagát hívó eljárás).</p>	<p>Tudjon a programnyelv absztrakt szintjén, véletlenszámot generálni.</p> <p>Értse meg és tudja leírni, a célnak megfelelő egyszerű eljárást (pl.: adott hosszúságú vonal rajzolása).</p> <p>Tudja a különböző eljárásokat hívni, alkalmazni.</p> <p>Ismerje a paraméter fogalmát, tudja azt használni a különböző számolási és geometriai feladatokban.</p> <p>Ismerje a feltételes utasítást és a rekurziót, tanári segítséggel legyen képes felhasználni.</p>

4. INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
A számítógép történetének tanulságai, a fejlesztések hatásainak felismerése. A változások mai tendenciáinak felismerése és alkalmazása.	A számítógépek generációi és a fejlesztési tendenciák. Banki és hivatali ügyintézés, személyes ügyek számítógépes rendezése.	Tudja leírni (elmondani) a számítógépek történetének állomásait. Legyen képes következtetéseket levonni a fejlődéstörténetből. Tudjon csoportmunkában meghatározott terjedelmű és formátumú beszámolót készíteni az egyes állomásokról. Tudja igénybe venni az elektronikus utat ügyeinek intézésében.

5. KÖNYVTÁRI INFORMATIKA

Fejlesztési célok	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
Források keresése szaktárgyi feladatokhoz, tárgyi katalógusok segítségével. A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel. A tematikus keresés lépéseinek felismerése, gyakorlása.	Tárgyi katalógusok: szakkatalógus, tárgyszó-katalógus. Forrásjegyzék. Cédulázás.	Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki. Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni. Legyen képes – segítséggel – egyszerű keresési feladatokat megoldani a tárgyi katalógus felhasználásával.

A tanulók értékelése

Az informatika tantárgy tanításában a tanulók ellenőrzésénél, értékelésénél elsősorban a hagyományostól eltérő módszerekre van szükség. A tanulók előzetes ismerete és gyakorlati tudása általában nagyon eltérő. Akkor tudjuk a leghatékonyabban szervezni a foglalkozásokat, ha a nagy óraszámú egységek (Informatikaalkalmazói ismeretek; Infotechnológia) kezdetekor diagnosztikus értékelés során tárjuk fel a tanulók ismereteit.

Szummatív értékelést félévkor és év végén osztályzatok formájában adunk.

Az eredményes előrehaladás érdekében fontos a tanulók munkájának és tudásának rendszeres ellenőrzése és értékelése, ami folyamatos szóbeli értékeléssel valósul meg. Egy-egy témakör feldolgozása során a tanuló

- tanórai tevékenységét, elvégzett munkáját,
- elkészített dokumentumait,
- ismereteinek szintjét,
- fejlődését,
- órai aktivitását,
- együttműködését (a csoport- és projektmunkában való részvételét)

értékeljük rendszeres szóbeli értékeléssel és havonta ill. témakörönként érdemjeggyel.

A versenyeken való részvételt szóban értékeljük és jutalmazhatjuk érdemjeggyel.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT**5–8. évfolyam****Óraszám: 2,5/hét****5–6. évfolyam**

A NAT alapozó szakaszában a műveltségterület sport kulturális műveltségi megalapozása kap prioritást az egyéb, az iskolai tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák, képesség együttesek megalapozása mellett. Ebben a szakaszban a bővülő ismeretek és önismeret segítségével széles alapot kap a diák személyes viszonya a mozgáskultúrához, az egészséges testmozgáshoz, tömegsportozáshoz, élsportozáshoz.

A testnevelés a nem szakrendszerű oktatásban nem játszik fő szerepet, de ahol a testnevelő tanárok vagy testnevelés szakterülettel rendelkező tanítók tanítanak az 1-4. osztályban az 5-6. osztályban, ott a helyi tanterv témákat megjelölő korrekciójával alkalmas a tantárgy a törvényben előírt célok és feladatok pedagógiai és tartalmi megvalósításra egyes területeken.

A tantárgy korosztályra lebontott céljai és feladatai

Egészségvédelem és beszédértés, beszédfejlesztés:

Az elérni kívánt célállapotban a diákok értékékként tisztelik az egészséget, örülnek az egészségességük létének. Tudatosan készülnek az ismeretterjesztés és személyes információgyűjtés, kutatómunka által közvetítetten az ártalmak, káros szenvedélyek, függőségek elleni megbízható védekezésre a sporttevékenységek által. Az adódó szituációk és a diákok igényeinek megfelelően a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel is szükséges foglalkozni. Ebben a szakaszban már integrálják és bővítik a testnevelés és sport területén szükséges, a saját nem jellegéből adódó higiéniai tudást, rutinokat.

A feladatok végrehajtása során gyűjtsenek tapasztalatokat az eltérő klimatikus viszonyok között történő sporttevékenységről. Az egészség megőrzésével kapcsolatos, már kialakult pozitív beállítódásokat, magatartási szokásokat, aktivitásokat őrizték meg, bővítsék. A prevenció mellett a relaxáció fogalmát értik meg, alkalmazzák egyszerű formákban – mindennapokban – a családdal együtt. A lehetséges urbanizációs ártalmakról vonjanak le következtetéseket, a mindennapi gyakorlatban alakuljanak ki szokások az azok elleni védekezésben. (pl. gerinctorna hosszabb komputerhasználat után, talptorna, mozgás szabad levegőn). A növekvő szervezet igénye és a mozgásszegény életmód általánossá válása miatt a biomechanikailag helyes testtartást tartásuk fenn, tegyenek érte. A növekedés során megjelenő esetleges deformitásokat kiszűrésük után fogadják el, vegyenek aktívan részt az ellensúlyozásukban. Balesetmentesen viselkedjenek.

Beszélgessenek az egészséges életmódról szabad fogalmazásban. A tanár segítségével – a személyes méltóság fenntartása mellett – kapjanak visszacsatolást a saját testalkatukból adódó előnyökről, gyengeségekről, korlátokról. A saját higiénia mellett fordítson gondot a környezet, az öltöző, a tornaterem és a felszerelés higiénijára. A környezettudatosság közvetlen környezetet óvó higiéniai rutinja járjon együtt az épített környezet óvásával is.

Edzettség, teherbírás fejlesztése és a tanulás megtanulása kompetencia:

Készüljenek a növekvő szellemi terhelésre az erős fizikum által, a fizikai terhelhetőség fokozása mellett. Fogadják el a reális edzettségi önértékelő rendszert, az edzettségi állapot folyamatos számszerűsítését.

A keringési és légzőrendszeri működőképességben a feladatokkal érik el a magasabban szabályozott szintet. A testi fejlődés, pszichomotoros érés igen kedvező szakaszát nagyon nagyszámú variációs feladatokkal ki kell használni az órákon és az iskolai testnevelés más alkalmain. A kondíciót folyamatosan kontrollálni kell, kitartásban, erőben. A fittség és az örömteli életvitel kapcsolatát életszerűen, személyes példákkal (tanár és diákminták), egyszerű tudományos ismeretterjesztő fogalmi és képi megjelenítéssel bizonyítani szükséges. Mindezek a dicsérettel, pozitív megerősítéssel érik csak el az önkontrollra képes állapotot.

Az élsportolói és a hétköznapi edzettség közötti különbséget értik meg, legyenek mozgástapasztalataik és információik a témáról.

Sport- és mozgás kulturális tanulás és vállalkozói kompetencia:

Legyen maximálisan kihasználva a mozgáskoordinációs képességek fejlesztésének utolsó hatékony életkori szakasza. A mozgáskultúra ügyességi, koordinációs tartalmi igen széles skálájának gyakoroltatásával, állandóan új kihívások közvetítésével az élethosszigan tartó és bővíthető mozgásos cselekvéssbiztonság,

mozgáskészlet alapozódjon meg. Kapjon lehetőséget a tanuló mások tanítására, a tanultak átadására, szervezésre, segítségadásra szoros tanári kontroll mellett.

A természetes mozgásformák automatizálódjanak, a céloknak, a feladatokhoz alkalmazkodva. A korábbi koordinációs fejlesztésen túl a kinesztetikus differenciáló képesség, a gyorskoordináció és a finom koordináció kiemelten fejlesztendő. A nem (a női esztétikum, a férfias önérvényesítő és fizikai erő) és a biológiai életkor miatti kezdődő különbözőségek differenciált kezelése a mozgásos tanulás adekvát szintjein már megjelenik. A lazaságot, tágasságot állandó gyakorlással kell fenntartani. A legalább két sportági rendszer technikai-taktikai alapelemei mozgástanulásában az elsődleges a pontosság, gyakorlás, a sportági versenyformák megismerése folyamatos erős kontroll mellett. Amellett lehetőséget kell adni a kezdeményezésnek, az önkifejezésnek a saját erősségek bemutatásában, valamint az önmegevalósításnak a jól előkészített, végig gondolt kreatív ötletek megvalósítása terén.

Pozitív személyiségfejlődés és interperszonális és szociális kompetencia:

Ebben a nagyon érzékeny, de még a pubertás előtti életkorban az egész gyermeki személyiség a szabálykövető tanulási, játék, sport és versenytapasztalatok által, a sikerélmény motivációjával, igen erős önfegyelmel, kialakuló önértékelési gyakorlat és empatikus társas kapcsolatok jelenlétében fejlesztendő.

Együttműködésre, a különbözőség, a „nem vagyunk egyformák” elfogadására minden alkalmat meg kell ragadni. A beteg, sérült társakat segítő, elfogadó (integrációt segítő) viselkedéskultúra kapjon pozitív megerősítést. A nemi azonosságtudat kulturált megfogalmazása, a pozitív beállítódás a másik nemhez, a nemre jellemző, önbecsülést adó test kulturális készségek, képességek személyes értéként való átélése kapjon szerepet és megerősítést beszélgetésekben, szituációk elemzésekor. Támogatandó az öröm kifejezése a saját, a társ és a csoport sikere felett. Pozitív megerősítést nyerjen a kézzel fogható viselkedési változások elérése (főleg a fiúknál) a szabálykövető versenyzésben, a fiú-lány együttműködésben (pl. táncok esetén), és a gyengébb képességűek felzárkózásában, segítségével. A nyílt és kulturált kommunikáció gyakorlatát, viták, összeütközések kezelésének, konstruktív mintáit tanítani szükséges, és következetesen alkalmazni a gyakorlatban. A döntéshozatal egy-egy demokratikus formája épüljön be a gyakorlatba.

A tanulók fizikai állapotának mérését az intézmény Pedagógiai programja tartalmazza.

Képzési tartalom és metodika	
<p>A koedukált oktatás még lehetséges, fizikailag még általában egyforma a terhelhetőség. Különbségeket kell tenni a mozgásos cselekvések tanításában a nemi szerepek és sajátosságok szerint, valamint a szocializációs folyamatokban, nevelésben a fiúk – lányok más pszichés reakciói miatt.</p> <p>Módszertanilag javasolt a következetes, intenzív, jó időbeosztással szervezett tanítás. A korosztály szívesen gyakorol és a tanár szakmai, emberi tekintélyét még szinte feltétel nélkül elfogadja, nem lázad. A munkáltatás, ismételtetés és a bemutatás, a kép másolása hatékony tanulási, edzési folyamatokat váltanak ki. Megjelenik az absztrakt gondolkodás, ami kedvez a humán értékalkotó tevékenység értő elfogadásának, a gondolkodtató, szabályalkotó és önálló vélemény, öntevékenységet igénylő feladatok megoldásának. A nemzeti és egyetemes kultúra maradandó értékei iránti elkötelezettség ekkor alapozódik meg. Az ideál, a példakép iránti fogékonyság a sportkarrier felé lendítheti a tehetséges gyerekeket. Fegyelmelni következetes türelemmel, a tanulói egyéniség kimutatott tiszteletben tartása mellett, igen határozottan kell. A tanulói hierarchia, társas háló megváltoztatása nem szükséges, minden tanuló erősségeire építve és gyengeségeit javítva lehet a folyamatokat jó irányba terelni. Ha nincs helyes, konstruktív tanári konfliktuskezelési stratégia, a diákok csak erőből fognak a problémákhoz nyúlni. A tanár kiemelt felelőssége: a példamutatás a sportos életvitelben, a függőségek elhárítása területén, valamint a köznyelvben és szaknyelvben a pontos nyelvi modell bemutatása.</p>	

Fejlesztési témakörök, tartalmak, kulcsfogalmak	Ellenőrzési, értékelési lehetőségek	Kimeneti követelmények (pszichomotoros, kognitív, emocionális)
<p><u>Alaki képzés</u> Egyes és többes oszlop, egy- és többsoros vonal kialakítása; haladás az alaki szabályoknak megfelelően egy- és többsoros alakzatban; különböző téralakzatok kialakítása;</p>	<p>Az óra alaki fegyelmét minden óra végén érdeemes egy-két szóval értékelni. Versenyek, játékok a</p>	<p>Az erős alaki, gyakorlási fegyelm megtartása az egész órán. A tanári utasítások maradéktalan végrehajtása. Az órakezdés rendjének automatikus, önkontroll szabályozta megfelelés.</p>

<p>fordulatok helyben és mozgásban az együttes osztályfoglalkoztatások tartásához; az órakezdés megszokott alakú rendjének automatikus gyakorlása; a kijelölt hely késlekedés nélküli megtalálása; az együttes mozgások vezényszavakhoz igazodó, pontos végrehajtása; táv- és térköz felvétele után annak tartása, megindulás, vonulás és megállás a tanári utasításnak megfelelő lépésrendben és ritmustartással; az óra gyakorlati rendjének betartása, egyszerűbb szervezési feladatok vállalása, együttműködés a terem rendjének kialakításában;</p>	<p>vezényszavak, utasítások helyes kódolása és az előhívás gyorsasága megállapítására.</p> <p>A szerek felvétele, elhelyezése idejének kontrollálása.</p>	<p>A kialakított verbális (a helyes nyelvhasználatot megkövetelve) és non verbális kommunikációs formák betartása.</p> <p>Balesetmentes, az épített környezetre, a környezeti és személyes higiénia és másokra való tekintettel, célszerű és figyelmes tartózkodás, közlekedés a tornatermi (udvari stb.) térben.</p>
<p><u>Hosszabb alapgimnasztika-sorok egyszerűbb alapformákból.</u></p> <p>Egyszerűbb nagymozgásokkal néhány bemelegítő eljárás megismerése, alkalmazása tanári vezetéssel; 8 – 16 ütemű, több egyszerű alapformát egymásutániségben tartalmazó, mindenfajta koordinációt fejlesztő szabad-, társas-, szergyakorlatok; Aktív, dinamikus, ízületi mozgékonytárgyat fejlesztő gyakorlatok; 4 ütemű egyidejűleg két-három alapformát tartalmazó gyakorlatok; Kondicionális természetes módon az előző gyakorlatok által, saját testsúllyal, a mozgásoptimumra törekedve, a kitartást növelve; Megtanult gimnasztikai gyakorlatsorok bemutatása, kontrollált testtartással.</p> <p><u>A biomechanikailag helyes testtartást tudatosító, kialakító, automatizáló és fenntartó gyakorlatok rendszeres végzése (valamint légzőgyakorlatok) a gimnasztika részeként, testtájanként végighaladva, a testtartásért felelős valamennyi izomcsoport erősítését és nyújtását szolgáló mozgásanyaggal, a tanévek során folyamatosan ismételve, a kiindulási és véghelyzetek pontos megtartására valamint a lassú és pontos kivitelezésre ügyelve, a hibás kivitelezés javításával, valamint a korosztály jellemzőinek megfelelő illesztéssel a testnevelési óra többi eleméhez;</u></p> <p><u>Mászási-függeszkedési kísérletek rúdra-kötélre, mászóversenyek,</u></p>	<p>A kontrollált, szép végrehajtás pozitív megerősítése, gyakori bemutatás.</p> <p>Az önellenőrzés érdekében (lehetőség szerint) tükör előtt végzett gyakorlás (házi feladat formájában is).</p> <p>Vezényszavakra való gyors reagálás kontrollja, játékok az alapformák előhívására.</p> <p>A gimnasztikai gyakorlatsor csoportonkénti (3-4 fő) bemutatása.</p> <p>Az automatizált gyakorlatok bemutatása egyénileg, a tanár és a társak kontrollja mellett; a hibák kijavítása;</p>	<p>Az egyöntetű és egyéni képességek szerint differenciált tanári utasítások, hibajavítás maradéktalan végrehajtása.</p> <p>A vonatkozó szaknyelvi szókinccs megértése, és az annak megfelelő gyakorlatok cselekvésbiztos bemutatása.</p> <p>Egy elsajátított, bármikor előhívható, egyszerű gimnasztikai alapgyakorlat készlet mozgásbiztos alkalmazása szükség szerint.</p> <p>Az önállóság, a belső kontroll megjelenése a tanár által kiszabott ill. az egyéb, iskolán kívüli rendszeres testmozgásban rendszerben.</p> <p>Néhány automatizált gyakorlatnál helyes-helytelen mozgáskép megkülönböztetése. Saját tervezésű – 1-2 – gyakorlat bemutatása.</p>

<p><u>mászó váltóversenyek.</u></p> <p>Fokozódó gyorsasággal mászások, versenyek függőgyakorlatok tornaszereken, természetes akadályokon; függőállásban, függésben továbbhaladás; vándormászás bordásfalon növekvő távolsággal épített és természetes környezetben. A mászás technikájának alkalmazása hosszabb úton, mint az alsó tagozatban; fel-, lemászások egy-két kötélén; vándormászó váltóversenyek; egyéni versenyek rúdon, kötélén 3-4 fogással; függeszkedési kísérletek egy-két kötélén.</p>	<p>A mérhető, megtett út, önmagához mért fejlődés megállapítása, esetenként már versengő helyzetben. A differenciált fejlődési szintek, saját fejlődés pozitív megerősítése. A segítőkész hozzáállás gyengébb társak buzdításában, felzárkóztatásában, mint érték fogalmazódjon meg a tanári értékelésben.</p>	<p>Előrelépés felmutatása megtett út hosszában és sebességében, valamint a függesztőív funkcionális fejlődésében. A gyengébbek felkarolása, segítségadás feltétel nélkül.</p>
<p><u>Speciálisan előkészítő (cél és rávezető) gyakorlatok a feldolgozandó anyag függvényében.</u></p> <p><u>Futó-, ugró-, dobóiskola.</u></p>		<p>A koncentrált, mozgásoptimumra törekvő, a tanári korrekcióra javító szándékkal reagáló magatartás.</p>
<p>Az atlétikus alapképzésben a sportági alapvető modell és a koordináció fejlesztése, a versenysport technikai megalapozása.</p> <p>A futóiskolai (közepes és magas térd- és saroklendítéssel futás) és futófeladatok (fokozó futások, váltakozó sebességű futások, repülő) széles skálájának gyakorlása; az alsó végtag izomcsoportjainak saját testsúllyal történő erősítése; futások változatos talajborításon, terepen.</p> <p>Szabad és szerekekkel történő gimnasztikába épített szökdeléseket előkészítő, és az atlétikai ugrásokra rávezető (elugrások, felugrások váltott lábú karlendítéssel közbe iktatott futásokkal, padon és zsámolyon) gyakorlatokkal.</p> <p>A különféle dobásformák különbözőségének ismerete, a kéz, a könyék, a váll helyzete szempontjából: téri, ritmikai és dinamikai tapasztalatok; dobásgyakorlatok képességfejlesztő céllal, könnyített szerekekkel; a mozdulatok szer nélküli tudatos végrehajtása, a mozgáskulturális alaptudás elsajátítása.</p> <p>Gyorsasági ugrókötélhajtások</p> <p><u>Rövidtávú vágtafutások, gyorsfutások irányváltóztatással</u></p>	<p>Gyakorlatsorok végrehajtási pontosságának állandó értékelése, bemutatással a pozitív példák megerősítése.</p> <p>Áthajtások száma meghatározott idő alatt.</p>	<p>A megfelelő mozgástechnika alkalmazása a különféle futásoknál a tanult tananyaggal való elszámoltatásnál egyéni, számszerűsített fejlődés.</p> <p>Az alapt technikák, mozgásstílus pontos rögzítése.</p>

<p>A sportági sajátossággal való variálás (irány-, sebesség -, és lépésfrekvencia váltások, futások az intenzitás megváltoztatásával). Vágtafutások; iramfutások; futás feladatokkal. A pontos sportági megalapozás céljából állandó hibajavítás, ellenőrzés és önellenőrzés (pl. lépéshossz); átfutások jelek és alacsony akadályok felett az azok közötti táv változtatásával is;</p> <p><u>Rajtok</u> Rajtok és rajtversenyek 10 – 20 méteren különböző kiinduló testhelyzetekből; állórajt oktatása a hátul lévő lábbal történő indítással; jel nélküli indításos rajtok; állórajtok jelre (a stabil egyensúlyi helyzet, a fokozatosan növekvő lépéshossz és az emelkedő felsőtest kialakításának erős külső-tanári és társas- kontrollja mellett); alkalmanként 2 – 3 versenyszerű indulás; előkészítő és rávezető gyakorlatok a térdelő rajtra, többszöri és versenyszerű gyakorlással;</p> <p><u>Aerob jellegű kitartó futás</u> Kötetlen tartós futás 8 – 10 percig az egyéni képességeknek megfelelő szinten. 2000- 5000 m futások egyéni sebességgel; 2000 m futás differenciált csoportokban vagy késleltetett indítással, időre egy-egy alkalommal; alapvető információk az egyéni tempóbeosztás megtervezéséhez.</p> <p><u>Atlétikai ugrások (magas, távol)</u> A tudatos, egy lábról való ugrás kialakítása; az el – és felugró készség megkülönböztetése, mozgásképi megjelenítése; távolba és felfelé ugrások természetes formába, az erő domináns irányát kihangsúlyozva, az erőközlés irányát tudatosan irányítva.</p> <p>A lépő távolugrás oktatása meghatározott kiinduló helyről 4 – 6 lépésből, 50 – 60 cm-es elugrósávból, puha leérkező helyre, közel két lábra; az elugró láb sokszori tudatos megfigyelése, a manipulációs</p>	<p>A versengés élményének értékelése; egyéni különbségek megállapítása; ismerkedés a mérhetőséggel, objektív eredmény rögzítése 10 – 30 m-en.</p> <p>Állórajttechnika bemutatása kisebb csoportokban.</p> <p>Felmérés 2000 m-en;</p> <p>A technikai igényesség, pontosság dicsérete.</p>	<p>Alapfokú tájékozottság a rendszeres edzés és a fizikai teljesítmények összefüggésében</p> <p>Az alaptechnikák, mozgásstílus pontos rögzítése.</p>
--	--	--

<p>szakaszban folyamatos hibajavítás, „a belefutás”, azaz a nekifutás és az elugrás törésmentes összekapcsolására utasítás;</p> <p>Az átlépő technika alapttechnikájának oktatása; 3 – 5 lépéses nekifutás után az elrugaszkodó láb csípő előtti kitámasztása, és ülőhelyzet a lécz felett; hibajavítás, a felugrás és a légmunka fokozatos összekapcsolása erős kontroll mellett kis magasságokon;</p> <p><u>Dobások, lökések, hajítások kis súllyal távolba, kornak megfelelő méretű és súlyú szerrel, a technika fejlesztését, a végrehajtás gyorsaságát célozva.</u></p> <p>Hajítások, lökések, vetések (1 – 2 kg-os tömötlabdával), egy-és két kézzel, helyből, lendületvétellel.</p> <p>A kislabdahajítás oktatása dobóterpeszből, helyből falra, célba, távolba; egyszerűbb lendületszerzéssel, 3 lépéses nekifutásból, fokozódó lendülettel;</p> <p>gyakori szabad dobálgatás tanári szemléltetés, hibajavítás mellett a mozgástapasztalatok elmélyítése;</p> <p>kislabdahajítás a dobás hátulról történő indításával, a labda minél hosszabb úton történő gyorsításával.</p>	<p>A technikai igényesség, pontosság dicsérete.</p>	<p>A dobásformák megkülönböztetése, képi megjelenés.</p> <p>A pillanatnyi koncentráció alkalmazása.</p> <p>Az alapttechnika, mozgásstílus pontos rögzítése.</p>
<p><u>Szertorna, összefüggő gyakorlatok</u></p> <p>Az alsó tagozatban tanult tartásos és mozgásos elemek ismétlése, fejlesztése; újabb és újabb variációk változatos, egyidejű és egymás utáni kapcsolatban; a támasz és függő helyzetek biomechanikailag helyes testtartással vagy annak korrekciója tanári és társas kontrollra; a mozgásos elemeknél minél több koordinációs tapasztalat a térbeli, időbeli és dinamikai sajátosságokról.</p> <p>Vonalon és padon járások előre, hátra, oldalra, haladások térdelő, négykézláb támaszban, hason- és hanyattfekvésben</p> <p><u>Talajon gurulóátfordulások előre, hátra, terpeszben és nyújtott lábbal, sorozatban is; kézenátfordulás mindkét oldalra növekvő kiterjedéssel; kézálási kísérletek bordásfalnál társ segítségével és szabadon; két – három egyszerű elem kapcsolata talajon.</u></p> <p>Választható szereken: <u>2-4 részes szekrényen felguggolás után bukfcenc, homorított leugrás, ugrás előre, leguggolás; feltérdelés után</u></p>	<p>Elemek, elemkapcsolatok bemutatása, a saját siker, fejlődés megerősítése az értékelésben.</p> <p>Differenciált megítélés az egyéni képességek és készségek ismeretében tanár-, társas- és önkontroll mellett.</p> <p>A testalkat, az egyéni fejlődés és a pszichés állapot felelős felmérése a gyakorlati feladat megszervezésekor.</p>	<p>Az alsó tagozatban tanult tartásos és mozgásos elemek fogalmi és képi stabilizálódása.</p> <p>Az időszakban tanult talajgyakorlati elemek, illetve azok kapcsolatának biztonságos, folyamatos, tornászos tartásra törekvő végrehajtása; a saját testtömeg feletti uralom a támasz – és függésgyakorlatokban.</p> <p>Az egymás segítése készségesen és készség szinten a legegyszerűbb gyakorlatoknál (pl. mérleg, tarkóállás)</p>

<p>bátorugrás; zsugorkanyarlati átugrás; huszárugrás; guggoló átugrás. két kötél, bordásfalon a szer jellegétől függően lendületek előre, hátra, oldalra, haladás oldalirányban;</p>		
<p>Esztétikai sportok alapjai (lányok) A nőies, szép mozgás előkészítésének izolációs gyakorlatai; rávezető eljárások az egyszerű helyváltoztatásokra, ugrásokra. Alapjárás, érintő járás; hintajárás karmozgás nélkül, és egyszerű karmozgásokkal; sasszé előre és oldalra, azonos és váltott lábbal; ugrások lábcserékkel; fordulatok két lábon állásban és guggolásban; karhullámok</p>	<p>A sportági jelleg, az esztétikum dicsérete; az alapformák bemutatása csoportos formában.</p>	<p>A fiús erő kifejtéstől való eltérés, a női mozgás finomságának, a tér, idő és dinamika harmonikus egységének látható megfelelés megjelenítése.</p>
<p>Sportjátékok Sportjátékokat előkészítő jellegű, (labda) ügyességet fejlesztő feladatok és testnevelési játékok; bonyolultabb, taktikai elemeket is tartalmazó testnevelési játékok, sor – és váltóversenyek kézzel, lábbal, egyszerű eszközökkel (pl. zsák) labda nélkül és labdával. A labdakezelés egyszerű módjai (labdavezetés kézzel, lábbal; átadások, érintések, átvételek helyben, majd haladással). Átadások és átvételek; mozgásban lévő társakkal mozgásból történő labdakezelés; a labdatovábbítás- és birtoklás biztonságának növelése, labdaátvitelre helyezkedés üres helyre futással, alapmozgással. Előző években tanultak módszeres képességfejlesztést célzó gyakorlatok alkalmazása, cselezés, cselsorok, sportági technikai elemek kapcsolásának variálása, nehezítése. Sportszerű test – test elleni küzdelem; egy – egy ellentámadási és védekezési megoldás; speciálisan előkészítő játékok, a labda aktív bekapcsolása a választott sportjátékba (pontszerző, számolylabda). Támadásban labdaátvitelre (üres helyre) helyezkedés, illetve labdatovábbítás a szabadon lévő társnak, védekezésben a labdát birtokló zavarása; a támadás és védekezés egy – egy igen egyszerű feladaton vagy játékon belüli alkalmazása, a szerepek, a reagálás gyorsaságának fejlesztése; a játék helyzet felismerése; egyszerű</p>	<p>A technikai elemek végrehajtásának ellenőrzése folyamatos korrekciós utasításokkal.</p> <p>A játékszerepek ellenőrzése a játék megállításaival.</p> <p>A bíró külső kontrollja, mint értékelő és ellenőrző funkció, s a tanár felelőssége ebben a szerepben.</p>	<p>A technikai hibák, egyéni sikertelenségekkel való szembesülés, annak teljesítményt rontó tulajdonságának elfogadása, megértése.</p> <p>A támadó és védő magatartás, mint sportkulturális érték elfogadása, bemutatása</p> <p>Tehetség szerinti alkalmi versenyzés az osztályban, iskolában és iskolán kívül egyesületi és tömegsportrendezvényeken.</p>

<p>cselek technikájának gyakorlása passzív, ellenfél (felek) mozdulatainak pontos megfigyelése. A tanult sportági technikai – taktikai elemek játék -, versenyszerű helyzetbe állítása egyszerűsített szabályokkal, kevés taktikai előírással. Ötletjáték. Gyepabda: az előző évekre építve ismétlés, begyakorlás, kapus bevonása</p>		<p>A feladatok helyes végrehajtása játék közben.</p>
<p><u>Testkultúra – történeti ismeretek alapozása, higiéniai ismeretek növelése, alkalmazásuk ellenőrzöten.</u> Az ember alkalmazkodóképességének történeti példái által a sport önévelő lehetőségeinek megfogalmazása a diákok aktív közreműködésével; az olimpiai mozgalommal kapcsolatos alapvető ismeretek (cél, gyakoriság, kulturális érték) közvetítése.</p> <p>Higiéniai ismeretek bővítése a nemi jellegeknek megfelelően és a szükséges időbeli adagolással.</p> <p>Balesetvédelmi alapismeretek; felelősség a társnak nyújtott segítségadásban.</p> <p>A helyi adottságok függvényében edzés a természetben; csoportos kirándulás, hógolyózás, szánkózás, korcsolyázás, síelés, evezés, falmászás stb., az időjárásnak megfelelő öltözködés, a közlekedés, a környezetvédelem legalapvetőbb szabályai szerinti cselekvések begyakorlása.</p>	<p>Házi gyűjtőmunka.</p> <p>Felszerelés ellenőrzése, önellenőrzés.</p> <p>A pozitív példák pozitív megerősítése.</p>	<p>Tanult és gyűjtött ismeretek, információk, a kultúrterület legnagyobb eseményéről, az olimpia fogalmáról, egy magyar bajnokról.</p> <p>A tisztaság, a fittség és a nemi jellegek külső és fizikai megjelenése elfogadása értékként.</p> <p>A gyengébbek felkarolása, segítségadás feltétel nélkül.</p> <p>A foglalkoztatás hatására ellenállás a megbetegedésekkel szemben, a balesetmentes mozgáscselekvések; a szabad levegőn végzett testmozgáshoz való természetes hozzáállás, alkalmazkodás hideghez, meleghez.</p>

5. osztály

A hatodik évfolyamba lépéshez szükséges minimum:

A sportági alapképzés alapvető fogalmainak ismerete és képi-fogalmi összekötése. A képességfejlesztés két-három eljárásának megértése.. Kialakuló önfegyelem a saját gyengeségek legyőzésében, a gyakorlásban, a versengésben és az edzésben. A sportágakra jellemző alapttechnikák, mozgásstílus megjelenítése még hibákkal, de javuló színvonalon. A rendszeres mozgás, egészséges életmód, versenyzés, sportteljesítmény kategóriáknak megismerése, megértése és saját tapasztalatra épülő megfogalmazása is. Úszni tudás (ha az iskola biztosította az oktatást).

6. osztály

A hetedik évfolyamba lépéshez szükséges minimum:

A diák által értelmezett és használt terminológia jelentős bővülése különösen a sportági alapképzés és a képesség-fejlesztés területén. Erősödő önfegyelem a saját gyengeségek legyőzésében, a gyakorlásban, a versengésben és az edzésben. A sportágakra jellemző alapttechnikák, mozgásstílus pontos rögzítése. A rendszeres mozgás, egészséges életmód, versenyzés, sportteljesítmény kategóriáknak elfogadása a műveltségterület alapvető értékeiként. Az önálló feladattervezés, a sportkultúrához tartó kutatómunka vállalása. Vállalkozás kisebb játékok szervezésére, otthoni gyakorlatok tervezésére.

A tanulók teljesítményének értékelése

A szöveg átváltása osztályzattá a tanuló bevonásával történjen. Kerülendő egy-két mozgás elkülönült, vizsgaszerű osztályzása. A lezáró rész, vagy félévi, év végi osztályzat 50%-a a motivációból álljon, vagyis a folyamatos munka minőségéből.

Az egészségvédelem és ehhez kapcsolódóan az anyanyelven folytatott kommunikáció (kulcskompetencia) esetében külön dicséretet, részjegyet stb. érdemel, ha a tanuló a gyakorlatok végzése előtt, alatt és után egyszerű mondatokba foglalva, szóban elmondja, hogy mi egészséges és egészségtelen a sport és mozgás témájában. A legmagasabb osztályzat akkor javasolt, ha a tanuló azt érti, miért van kötelezően előírt testmozgás az iskolában, elegendő a témában a fogalomkészlete és azt tudatosan használja. Abban az esetben végeztük jól a dolgunk, ha az 1-4. osztályban szöveges értékeléshez szokott diák az állandó további „mikroszintű” visszacsatolással egyre több mozgásos tapasztalatot tud fogalmi formába önteni. El tudja mondani mi miért helyes, helytelen a testnevelés órán és ő miben jó, mely területen gyengébb.

Az ok és okozati összefüggésekre lehet már alapozni. Edzettség, teherbírás fejlesztése és a tanulás megtanulása kompetencia összekapcsolása során a tanuló jeles, ha megfogalmazza, hogy a felmérések miért vannak, mit kell tennie a fejlődéshez és felmutat törekvést, fejlődést az eredményei tekintetében. Önállóan (kisebb segítséggel) felidéz és bemutat egy-két gyakorlatot a felméréshez kapcsolódó (kar-, has-, és hátizom, ugrások, futások) edzéséhez.

A sport- és mozgáskulturális tanulás során a növekvő figyelmet és mozgáskontrollt jutalmazzuk jobban. A saját és társak mozdulatait és mozgássorait feletti uralom és a gyakorlási kedv mellett elvárás a gyakorlat minősége, kivitele. A játék még mindig dominál. Az ügyes játékosnak a játékban és játékhoz szükséges, gyakorolt technikákban, a sportszerű hozzáállásban egyaránt jelest kell mutatnia.

A vállalkozói kompetencia jól kapcsolódik az önállóan szervezett játékokhoz. Az a diák, aki aktív és megbízható bármely részterületen (csapatszervezés, eszközmozgatás, berendezés, szabályalkotás stb.) ebben megerősítendő az osztályzat által is. Adjunk olyan feladatot is, mikor egymást ellenőrzik, javítják vagy a lemaradókat segítik, s ezt is értékeljük.

Az életet összetartó szabályok ebben az életkorban nagyon szükségesek. A pozitív személyiségfejlődéshez az interszociális és szociális kompetenciák a sport és testnevelés területén kiemelten gyakorolhatók. A szabálykövetés, a szabályok felsorolása, a szabályok szerinti folyamatos munka motiválandó.

Támogatni és jutalmazni, pozitív megerősítést adni kell a csapatok sikeréért, az elesettebb társak segítségéért, a lányok tiszteletéért, a fair play szellemért.

7–8. évfolyam

A sport és testnevelés műveltségterület a fejlesztő szakaszban a tudatos felelősségvállalás fizikai és mentális alapjait helyezi le az egészségmegőrzés, fittség és aktív életmód terén. Az előző szakaszokhoz kapcsolódva – a változó és egyre összetettebb játék- és sporttevékenységgel – a már megalapozott kompetenciákat és az érdeklődést fenn kell tartani. A tantárgyi, a tantárgyközi és tanítási órán kívüli aktivitásokkal a műveltségterület eszköz jellege erősödik az önálló fiatal állampolgár életmódjában. A mozgásanyag pozitív motivációs bázis a függőségek elleni küzdelemben, ezért megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságának, variabilitásának növelése ebben a szakaszban is elvárt.

A tantárgy korosztályra lebontott céljai és feladatai

Egészségvédelem és beszédértés, beszédfejlesztés:

Az elérni kívánt célállapotban a tanulók képesek megőrizni a pubertáskor során a korábban kialakított egészségvédő szokásokat, előtérbe helyezik az egészséges sportprogramokat a függőségekkel, káros szenvedélyekkel szemben. Az egészséges életmódról képesek összefüggően, több részletet összegezve beszélgetni. A saját higiénia mellett másokkal szemben is képviselik a környezet, az öltöző, a tornaterem és a felszerelés higiéniját, helyesen érvelnek a vitákban, képesek egy-egy esetben mások meggyőzésére.

A feladatok gyakorlásakor el kell érni: Az eltérő klimatikus viszonyok között történő sporttevékenység előnyös hatásait értik meg és alkalmazzák az ellenállásuk erősödéséhez. Több relaxációs eljárás, motoros gyakorlatot ismerjenek a stresszoldásra. A növekvő szervezet igénye és a mozgásszegény életmód általánossá

válása miatt a biomechanikailag helyes testtartást tudatosan védjük, gyakorlással tartásuk fenn, képviseljük ezt a szemléletet a környezetükben is. Az ön – és másokra veszélyes viselkedésekkel szembeni helyes értékítéletet fogadják el és erősítsék. Az optimális folyadékigény, az egészséges táplálkozás és a napi optimális pihenés egy – egy lényeges tudáselemét a gondolkodási műveletekbe ágyazva használják, vonjanak le a prevenciót érintő következtetést, mondjanak véleményt és alakítsák az életmódjukat ennek megfelelően. A káros szenvedélyek mellett a fizikai ártalmakat is kerüljék, öltözzenek helyesen. A saját nem higiénáját teljes körűen gyakorolják, integrálják az egészségtan, biológia egyéb foglalkozások során szerzett tudást a szituációknak megfelelően.

Edzettség, teherbírás fejlesztése és a tanulás megtanulása kompetencia:

Az edzés sajátosságaiként az öröm megélése mellett elfogadják a fárasztó munkát, a testnevelés akaratfejlesztő funkcióját.

A gyakorlások során kövessék az objektív adatok alapján a saját edzettségi állapotukat, hozzanak egyéni döntéseket a saját mutatók önálló javításában, fejlesztésében. Vállaljanak egyéni feladatokat. Életmódjukban tartásuk egyensúlyban a testi és szellemi terhelést.

A keringési és légzőrendszer fejlesztése során az eredményeket kövessék a kontrolált mérések segítségével; az erő és gyorsaság mérhetőségét ismerjék meg egy – két motoros gyakorlat által. A tudományos ismeretterjesztés testkultúrával kapcsolatos produktumait kutassák, a hozzájuk közel álló megoldásokat prezentálják egymásnak, a másikat fogadják be érdeklődve. A fittséget, mint értéket képviseljük a társas korosztályos kapcsolatokban, legyenek érveik.

Sport- és mozgáskulturális tanulás és vállalkozói kompetencia:

Állítsák a koordinációs mozgáskészletüket a sportági célok szolgálatába. Értsék meg a sportágak belső logikáját, fogadják el a törvényszerűségeket, vonjanak le önálló következtetéseket. Legyenek képesek mások mozgását javítani, és adekvát tanácsokat adjanak a korrekcióra.

A nemeként más tananyag kiválasztásban a fejlesztési sajátosságokhoz alkalmazkodjanak a feladatok. A kulturált, esztétikus mozgás váljon láthatóvá (elsősorban lányoknál) a hétköznapi mozgáskészletben. A tanult koordinációs mozgáskészlet bővüljön és egyre célszerűbb legyen a használata. A helyzetekre történő mozgásos és pszichés reakciókban jelenjenek meg absztrakciós eljárások, kreatív megoldások. A kombinációk egyéni kidolgozása, az ötletek csoportban történő kidolgozása kapjon igen erős motivációt. A legalább két sportági rendszer technikai-taktikai alapelemei mozgástanulásának többnyire automatizációs szakaszában a begyakoroltak ötletjáték során kerüljenek alkalmazásra.

Pozitív személyiségfejlődés és interperszonális és szociális kompetencia:

Órizzék meg a saját én keresése közben az eddig kialakult önértékelő szokásokat. Alakuljon ki a reális énképük. Fogadják el a szabályokat értelemszerűen, keressenek konstruktív megoldásokat a konfliktusokban. Az egyén értelmi és érzelmi viszonyát fejtsék ki a sporttérrel kapcsolatban; fejlődjön a jelleme a sport által. A szexuális nevelés terén essen szó a párkapcsolatok kultúrájának megalapozásáról, a sportolásról, mint értékes társas viszonyokat elősegítő aktivitásról. A tanár – diák és a diák – diák összeütközések helytelen és helyes mintái azok megbeszélése és elvárások megfogalmazása mentén fejlődjön a demokráciára érzékenységük. A másik ember véleményének tiszteletben tartása a sporttevékenység megszervezésében, a játéktevékenységben mindig kapjon megerősítést.

A tanulók fizikai állapotának mérését az intézmény Pedagógiai programja tartalmazza.

Képzési tartalom és metodika

A korosztály kritikus, keresi a tekintélyrombolás lehetőségeit, ezért fontos a határozott, következetes, szakszerű óravezetés, a diákok elvárják a tanártól. Nagy a különbség a biológiai életkorban és a szocializációs szintekben, ezért egyénre szabottan kell differenciálni. Bonyolultabb gondolkodási műveletekre is képesek a diákok az egyre jobb megfigyelő készség és a racionális gondolkodás erősödése miatt, de gyakorolni, nyilvános szellemi és fizikai erőfeszítéseket felmutatni nem szeretnek. A szelekció, a hangulat és ízlés szerinti válogatás (mást tenne szívesen, ezt nem szereti) erős tanár – diák konfliktusforrás. A szélsőséges önérvényesítő megoldásokat személyes beszélgetésekkel lehet kezelni, illetve a társak racionalitására is lehet hagyatkozni. A demokráciára nevelés és a vállalkozói attitűd megalapozásának nagyon fontos időszaka. A türelmes, egyénhez igazodó tanári magatartás, és a személyiség tiszteletének kinyilvánítása elengedhetetlen. A növekedés, biológiai

érés – a lányokat kicsit korábban, mint a fiúkat – fáradttá, panaszossá teszik. A terhelést a fenti problémákhoz igazodva, egészségkárosítás nélkül, nagy figyelemmel kell adagolni. A tanár kiemelt felelőssége a korábbi szakasznak megfelelően továbbra is a példamutatás és a szakmailag pontos nyelvi modell bemutatása, személye lehetséges ideál a tanítványai számára.

Fejlesztési témakörök, tartalmak, kulcsfogalmak	Ellenőrzési, értékelési lehetőségek	Kimeneti követelmények (pszichomotoros, kognitív, emocionális)
<p>Az 1–6. évfolyamokon alaki képzésként <u>tanultak tanórai alkalmazása.</u> Egyszerű ellenvonulások (fejlődések és szakadozások ellenvonulásban) járásban és futásban; a testnevelésben alkalmazott és szükséges rendgyakorlatok teljes köre; az óra gyakorlati rendjének betartása, csapatok alakítása; a játékrend, váltások önálló megszervezése; más, szervezési feladatok vállalása, együttműködés a terem rendjének kialakításában;</p>	<p>Az óra alaki fegyelmét minden óra végi értékelése. Az óraközi alakzat- és gyakorlati forma váltási idejének kontrollálása. A szerek felvétele, elhelyezése idejének ellenőrzése.</p>	<p>Az erős alaki, gyakorlati fegyelem megtartása az egész órán. A tanári utasítások maradéktalan végrehajtása, célszerű önálló szervező kezdeményezések. Balesetmentes, másokra való tekintettel, célszerű közlekedés a tornatermi (udvari stb.) térben. Vállalkozás a terület rendjének fenntartásában.</p>
<p>Gimnasztika kéziszer felhasználásával, zenére bemutatott összefüggő gimnasztikai sorok kialakítása. Egyszerűbb nagymozgásokkal néhány bemelegítő eljárás megismerése, alkalmazása önállóan; 2-4-8-16 ütemű szabadgyakorlatok és szabadgyakorlati alapformájú társas, kéziszer- és egyszerű szerygyakorlatok, amelyek egyidejűleg két – három alapformát is tartalmazhatnak. Aktív, passzív, dinamikus, statikus izületi mozgékonytárgyat fejlesztő gyakorlatok. Kondicionálás tervezett gyakorlatok által, állandóan visszatérő gyakorlással, a mozgásoptimumra törekedve, a kitartást növelve. Korábban bonyolultabb, megtanult gimnasztikai gyakorlatsorok bemutatása, kontrollált testtartással, zenére, együtt és önállóan. Húzóerő, gyorsító, erő-állóképesség fejlesztése kisebb súlyokkal.</p> <p><u>A biomechanikailag helyes testtartást</u> tudatosító, kialakító, automatizáló és fenntartó gyakorlatok rendszeres végzése (valamint légzőgyakorlatok) a gimnasztika részeként, testtájanként végighaladva, a testtartásért felelős valamennyi izomcsoport erősítését, mobilizálását, lazítását és nyújtását szolgáló mozgásanyaggal, a tanévek során folyamatosan ismételve, a kiindulási és véghelyzetek pontos megtartására valamint a lassú és pontos kivitelezésre ügyelve, a hibás kivitelezés javításával, valamint a</p>	<p>A kontrollált, helyes végrehajtás pozitív megerősítése. A gimnasztikai gyakorlatsor csoportonkénti (3-4 fő) bemutatása.</p> <p>Az automatizált gyakorlatok bemutatása a saját párnák, a tanár lazább és a társ szoros visszajelzési mellett; a hibák kijavítása.</p>	<p>Az egyöntetű és egyéni képességek szerint differenciált tanári utasítások hibajavítás, maradéktalan végrehajtása.</p> <p>A vonatkozó szaknyelvi szókinccs, a hely, helyzet és irány megértése. A bővített gimnasztikai tudás és készség a helyzetnek megfelelő előhívása.</p> <p>A sokoldalú előkészítő és prevenció gyakorlatok hatásainak az életkornak megfelelő ismerete és azok helyes végrehajtása. Társas kontroll, felelősségvállalás a hibák kijavításában.</p>

<p>korosztály jellemzőinek megfelelő illesztéssel a testnevelési óra többi eleméhez;</p> <p><u>Speciálisan előkészítő (cél és rávezető) gyakorlatok a feldolgozandó anyag függvényében. Futó-, ugró-, dobóiskola.</u> Futások, ugrások, dobások speciális célgyakorlatai, mint az 5-6. osztályban. A speciális képességek, a versenysport technikai modellek alapozása, továbbfejlesztése. Játékok, versengések futással, szökdeléssel és dobással kombinálva. <u>Gyorsasági ugrókötélhajítások</u>, azok variációi Áthajtások (előre, hátra, keresztezett, dupla és azok egyéni variációi), páros áthajtások. A terhelhetőség sokoldalú fejlesztésének gyakorlatai, köredzések, szerek használatával. <u>Rövidtávú vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással</u> Vágtafutások; iramfutások; futás feladatokkal.; A pontos sportági megalapozás céljából állandó hibajavítás, önmegfigyelés (pl. lépéshossz); átfutások alacsony és közepesen magas akadályok felett az azok közötti táv változtatásával is; <u>Váltófutás</u> Váltás helyben, lassú futás közben, párban, oszlopban, körben; közepes iramú futás közben váltóversenyek széles váltózónában.</p> <p><u>Rajtok</u> A korábban tanult rajtformák pontos, célszerű végrehajtása. térdelőrajt jelre (a stabil egyensúlyi helyzet, a fokozatosan növekvő lépéshossz és az emelkedő súlypont kialakításának erős külső-tanári és társas- kontrollja mellett); alkalmanként 3-4 versenyszerű indulás, eredményes rajtvégrehajtás a feladathelyzetben. Rajtok és rajtversenyek 15-30 méteren különböző testhelyzetekből; Aerob jellegű futások a sebesség növelésével Kötetlen tartós futás 8 – 10 percig az egyéni képességeknek megfelelő szinten; tartós futás iramnehezítésekkel; nehezítésekkel (terep, akadály), a táv</p>	<p>A mérhető, megtett út, táv, idő önmagához mért fejlődés megállapítása, alkalmanként már versengő helyzetben.</p> <p>Áthajtások meghatározott idő alatt.</p> <p>A versengés élményének értékelése; egyéni különbségek megállapítása; ismerkedés a visszatérő mérhetőséggel, objektív eredmény rögzítése 15 – 30 m-en</p> <p>A térdelőrajt technika bemutatása kisebb csoportokban;</p>	<p>Az atlétikai mozgások összerendezett, önmagukhoz mérten javuló eredményességű bemutatása. Előrelépés felmutatása a versenyeken is A gyengébbek felkarolása, segítségadás feltétel nélkül</p> <p>Az atlétikai mozgások megközelítően helyes technikai végrehajtása. A koncentrált, mozgásoptimumra törekvő, az oktatási helyzetekre jól reagáló magatartás A megfelelő mozgástechnika alkalmazása a különféle futásoknál, a tanult tananyaggal való elszámoltatásnál egyéni, számszerűsített fejlődés.</p> <p>Az alaptechnikák, mozgásstílus pontos rögzítése.</p> <p>Tájékozottság a rendszeres edzés és a fizikai teljesítmények összefüggéseiről.</p>
---	--	--

<p>növelésével. 2000- 3000 m futások növekvő sebességgel; 2000 m futás differenciált csoportokban vagy késleltetett indítással, időre; az egyéni tempó beosztása csökkenő tanári kontroll mellett. <u>Atlétikai ugrások (magas, távol)</u> Helyből ugrások, sorozatugrások; távolba és felfelé ugrások az erőközlés irányát tudatosan irányítva. A lépő távolugrás oktatása: egyéni kiinduló helyről 6-8 lépésből, 50 – 60 cm-es elugró sávból, puha leérkező helyre, közel két lábra; az elugró láb sokszori, tudatos megfigyelése, automatizáció folyamatos hibajavítással, korrekciókkal; a vízszintes sebesség növelése. Az átlépő technikai tökélesített technikájának oktatása; 5 felgyorsuló lépéssel, erősebb kitámasztással és a levegőben lábcserevel. Dobások, hajítások, vetések, lökések, szökdelések a sportágnak és az életkornak megfelelő eszközzel, kis súllyal, nehezekkel. A kislabda hajítás oktatása távolba; 3-5 lépéses nekifutásból, fokozódó lendülettel, a labda minél hosszabb úton történő gyorsításával; hibajavítás mellett kifinomultabb mozgástapasztalatokkal; versenyek. Lökések tömött labdával helyből egy és két kézzel; a dobóterpesz és dobóterpeszből lökés oktatása; súlylökés helyből tömött labdával, az eredmények folyamatos figyelemmel kísérése. Vetések tömött labdával, két kézzel, mindkét oldalra.</p>	<p>Felmérés 2000 m-en; A technikai igényesség, pontosság dicsérete; A technikai igényesség, pontosság dicsérete.</p>	<p>A dobásformák megkülönböztetése, képi megjelenés. A pillanatnyi koncentráció javulása. Az alaptechnika, mozgásstílus pontos rögzítése.</p>
<p><u>Szertorna, összefüggő gyakorlatok</u> Gurulásokkal, fordulatokkal, gördülésekkel kapcsolatos testnevelési játékok. <u>Talajon</u> Gurulóátfordulás előre, hátra, terpeszben, sorozatban is, valamint két gurulóátfordulás között felugrás fél- és egész fordulattal. Repülő gurulóátfordulás sérülést nem okozó tárgy felett (összetekert szőnyeg, szőnyeggel letakart zsámoly) és fekvő, térdelő társan át. Fejállás, kézállás, kézenátfordulás mindkét oldalra nyújtott testtel, segítségadás, biztosítás mellett; a segítségadás mozdulatainak elsajátítása. Támlázás két emelt, párhuzamos padon előre, hátra.</p>	<p>Elemek, elemkapcsolatok bemutatása, a saját siker, fejlődés megerősítése az értékelés által. Differenciált megítélés az egyéni képességek és készségek ismeretében tanár-, társas- és önkontroll mellett;</p>	<p>A torna gyakorlatelemek összekötésének biztonsága. A tornagyakorlatok biztonságos végzése a biomechanikailag helyes testtartásra törekvéssel. A saját testtömeg feletti uralom a támasz – és függésgyakorlatokban. A támaszugrásoknál a nekifutás és a támaszvétel zökkenőmentes kapcsolódik össze, növekedik az első és a második ív, egyre biztonságosabb a talajra érkezés.</p>

<p>Egyszerű összefüggő differenciált tartalmú gyakorlat a tanult elemekből biomechanikailag helyes testtartással, annak korrekciója tanári és társas kontrollra. :</p> <p><u>2-4 részes szekrényen</u></p> <p>Felguggolás, terpeszleugrás a szekrényen hosszában (fiúk-lányok); bukfenc előre szekrényen (fiúk-lányok); guggoló átugrás keresztben álló szekrényen (fiúk-lányok)</p> <p>Függeszkedési kísérletek</p> <p>Egy-két kötél; fiúk felfelé-lefelé; lányok felfelé;</p>	<p>A testalkat, az egyéni fejlődés és a pszichés állapot szerint erős differenciálással történjen a gyakorlati feladat megszervezése.</p>	<p>A felelős, segítőkész hozzáállás gyengébb társak buzdításában, felzárkóztatásában, mint érték fogalmazódjon meg a tanári értékelésben.</p>
<p><u>RG, aerobic (lányok).</u></p> <p>A nőies, szép mozgás plasztikusságának sajátos izolációs gyakorlatai; a tágasság bővítése; alapjárás, érintő járás; egyszerű és összetett karmozgásokkal; sasszé kombinációk; ugrások egy lábról két lábra, egy lábra, két lábról egy lábra és két lábra plasztikai kombinációkkal, lábcserékkel; fordulatok egy és két lábon állásban és guggolásban; kar- és törzshullámok; gyakorlás lehetőleg tükör előtt.</p> <p>Aerobic lépéskombinációk, szökdelések kéz és lábmozgásokkal, irány és helyzetváltoztatásokkal;</p> <p>Összefüggő gyakorlat megtanulása zenére.</p>	<p>Gyakorlatok bemutatása csoportos formában.</p> <p>A gyakorlatsorok végrehajtási pontosságának állandó értékelése, a pozitív példák megerősítése.</p>	<p>. Esztétikus, ritmusos és motorosan memorizált, egyéni dinamikai ízzel előadott mozgásfolyamat, az alkotás örömeinek átélése; önmegvalósítás</p>
<p><u>Sportjátékok</u></p> <p>A motorikus képességek fejlesztését és a tanulók játékgényének kielégítését szolgáló testnevelési játékok.</p> <p>Az 5-6. osztályban tanult sportjáték alapozó feladatok, technikák-taktikák ismétlése, gyakorlása, variálása az egyre bonyolódó feladatoknak, helyzeteknek megfelelően, sokoldalú és többoldalú képzés.</p> <p>Két támadó kapcsolatának labdás és labda nélküli megoldásai; együttműködés a védekezési tapasztalatok felhasználásában.</p> <p>Az iskola feltételei, a tanulók érdeklődése és a tanár irányultsága függvényében választott két sportjáték elemeinek gazdagítása, főbb támadási és védekezési megoldásainak elsajátítása.</p> <p>Gyeplabda: kórner gyakorlása, védekezés, támadás</p>	<p>A bővülő technikai repertoár végrehajtásának ellenőrzése folyamatos korrekciós utasításokkal;</p> <p>A váltakozó játékszerepek ellenőrzése.</p> <p>Játék esetenként bíró nélkül, az önkontroll alkalmazása.</p>	<p>Labdajátékokban a csapattársakkal való együttműködés alapfokon.</p> <p>Alapvető labdakezelési játékhelyzetekhez való alkalmazkodás.</p> <p>A technikai sikertelenségekből és szabálysértő magatartásból adódó, a csapatteljesítményt rontó és a pontos, lelkes játék által a csapatteljesítményt növelő egyéni elszámoltathatóság megértése.</p> <p>A feladatok helyes végrehajtása játék közben</p>
<p>Koreografált torna-, tánc-, etűdrepertoár, nemnek megfelelő stílus erősítésével.</p> <p>Bonyolultabb ritmikai gyakorlatok, zene és mozgás összehangolása.</p> <p>A táncok térbeli, időbeli és egyéni dinamikai sajátosságainak közvetítése, a</p>	<p>Négynegyedes, háromnegyedes ütemben, pontozott és éles ritmusban bonyolultabb motívumok kitáncolása</p>	<p>A motorikus emlékezet működése a koreografált mozgássorok bemutatásakor</p> <p>A kreatív produktum létrehozása a mozgáskészlet kifejező</p>

stílus kontrollált kialakítása; a szaktanár által választott legfeljebb kétféle tánc motívum sorainak gyakorlása; etüddé fűzése, a rendelkezésre álló idő szerint elmélyített, aprólékos, utánzásra építő megtanítása; több etüd, repertoár felépítése.	tapssal, lábbal zenére	alkalmazásával Az egyéni sajátosságok és a közös produktum megjelenítése
<p><u>A mozgásműveltséget fejlesztő képzés elméleti háttérének folyamatos átadása, történetiséget és globális felhasználhatóságot érzékeltető módon.</u></p> <p>Népi játékok (nemzetek labdája, várméta, kötélhúzás).</p> <p>Felkészülés a sí-, természetjáró-, vízi- és kerékpáros táborozásra.</p> <p>Az ember alkalmazkodóképességének történeti példái által a sport önnvelő lehetőségeinek megfogalmazása a diákok aktív közreműködésével; az olimpiai mozgalommal kapcsolatos alapvető ismeretek (cél, gyakoriság, kulturális érték) közvetítése.</p> <p><u>Higiéniai ismeretek bővítése a nemi jellegeknek megfelelően és a szükséges időbeli adagolással:</u></p> <p>Balesetvédelmi alapismeretek; felelősség a társnak nyújtott segítségadásban; étkezési, pihenési, drogprevenációs és szexuális testkulturális vonatkozásokról információk átadása, azok feldolgozása.</p> <p>A helyi adottságok függvényében edzés a természetben; csoportos kirándulás, hógolyózás, szánkózás, korcsolyázás, stb. az időjárásnak megfelelő öltözködés, a közlekedés, a környezetvédelem értő gyakorlása</p>	<p>Házi gyűjtőmunka.</p> <p>Kirándulás, terepgyakorlat.</p> <p>Felszerelés ellenőrzése, önellenőrzés.</p> <p>A pozitív példák pozitív megerősítése.</p>	<p>Tanult és gyűjtött ismeretek, információk, a kulturterület legnagyobb eseményéről, az olimpia fogalmáról, a magyar élsportról, egy újabb magyar bajnokról</p> <p>A tisztaság, a fittség megjelenése az önbecsülésben,</p> <p>Néhány fontos információ ismerete a tematikákban.</p>

7. évfolyam

A nyolcadik évfolyamba lépéshez szükséges minimum:

Az egyöntetű és egyéni képességek szerint differenciált tanári utasítások elfogadás és törekvés az azok szerinti végrehajtásra. Az önállóság megjelenése a tanár által kiszabott testmozgásban. Az egészségmegőrzés legfontosabb tényeinek ismerete és a saját állapottal való összehasonlítására való képesség. A technikai hibák, egyéni sikertelenségekkel való szembesülés, a saját adottságok elfogadása mentén a saját javuló teljesítményre való elszántság felmutatása. Tehetség szerinti alkalmi versenyzés az osztályban, iskolában és iskolán kívül egyesületi és tömegsportrendezvényeken. Az együtt játszás konfliktusainak megértése, a megoldások keresése és a szabályok elfogadása azok megoldására.

8. évfolyam

A kilencedik évfolyamba lépéshez szükséges minimum:

Az egyöntetű és egyéni képességek szerint differenciált tanári utasítások maradéktalan végrehajtása. Az önállóság, a belső kontroll megjelenése a tanár által kiszabott ill. az egyéb iskolán kívüli rendszeres testmozgásban. A céltudatos egészségmegőrzés kialakulása. A technikai hibák, egyéni sikertelenségekkel való szembesülés, annak teljesítményt rontó tulajdonságának elfogadása, megértése. Tehetség szerinti alkalmi

versenyzés az osztályban, iskolában és iskolán kívül egyesületi és tömegsportrendezvényeken. A sportági szabályok jellegformáló és szocializáló szerepének megértése, az együtt játszás konfliktusainak csökkentése. Alapfokú tájékozottság a rendszeres edzés és a fizikai teljesítmények összefüggéseinek rendszerben. Az együtt sportolásra érvényes demokratikus szabályozók elfogadása.

A tanulók teljesítményének értékelése

Az értékelési rendszerben már természetes és elfogadott az osztályzat, a jegy. Továbbra is fontos a folyamatos visszacsatolás, de már másként. A tanulótól elvárható, hogy ellenkezés nélkül fogadja el mások kontrolját (tanár, tanulótárs) gyakorlás közben. Törekedjen arra, hogy fogalmazzon meg önálló kritikát, idézze elő a belső képet a saját mozgásával kapcsolatosan. A nagyobb témakörök részosztályzatai önértékelés eredményei is lehetnek. A félévi, év végi osztályzat fele továbbra is a motivációra épüljön, vagyis a diák folyamatos munkája erősen nyomjon a latban.

Az egészségvédelem és ehhez kapcsolódóan az anyanyelven folytatott kommunikáció kulcskompetencia esetében a legmagasabb osztályzat akkor javasolt, ha a tanuló a kötelezően előírt testmozgást magától értetődően végzi, a fogalomkészletet tudatosan használva kommunikál tanárával és társaival. Közlései szaknyelvi kifejezéseket tartalmaznak (pl. gimnasztikai, technikai, taktikai). A jeles tanuló tisztában van a prevenció jelentőségével és személyes példamutatással harcol a saját gyengesége kompenzálásáért. A diák a XXI. századi életmód területén tud az egészségre veszélyt jelentő problémákat felsorolni.

Az ok és okozati összefüggések segítik az önálló munkát. Az edzettség, teherbírás mérhetősége az érveléseket támogatják. Az osztályzatok tükrözzék az egészséges átlagtól való jelentős eltérést, egyúttal a diák munkája során keletkezett hozzáadott értéket is. Az edzés határfokának növeléséhez szükséges tudást (pl. pulzusérték mérése, intenzitás növelése) a jeles tanuló a gyakorlatban alkalmazza.

Sport- és mozgáskulturális tanulás során a mozgáskontrollt már alapkövetelmény. A hosszabb mozgássorozatok, bonyolultabb technikákat együtt gyakorolják. A diák másokat is kontrolál, visszajelzi a hibákat, azok javításáért felelős. A diáktársakkal együtt saját adekvát megoldásokkal is kiegészítheti az ellenőrzési feladatokat, alaptechnikákat. A gyakorlatokat prezentációszerűen is bemutatja, bemutatják. Az erős koncentráció, az önértékelés természetessé válik. A végosztályzat megállapításában már a tanuló is részt vehet.

A játékban a mozdulatok többsége szabályozott. A jeles eredményesen, sportszerűen, jó technikával és a csapat tagjaként, nem önző módon játszik.

A vállalkozói kompetencia az óraszervezési feladatokhoz is kapcsolható. Kisebb csoportban órarészeket, játékcsoportokat, játékokat lehet megtervezni és lebonyolítani, melyet értékelni kell az előre megadott szempontok szerint. A pozitív személyiségfejlődéshez, az interperszonális és szociális kompetenciák erősítéséhez a szabály-játékok kigondolása jól illeszthető.

A játékvezetés tanári segítséggel már elvárás, differenciáltan bár, de ellenőrzésre javasolt.

Osztályfőnöki 5-8. évfolyam

Célok és feladatok

- Az iskola pedagógiai programjában kitűzött nevelési célok megvalósítása.
- Minden szintű és irányú **toleranciakészség kialakítása** (öregék, betegek, fogyatékosok, vallások, más népcsoportok, szokások, normák elfogadása, megismerésük iránti érdeklődés).
- **Normális vitakészség kialakítása** (a vitapartnert partnernek és nem ellenségnek kell tekinteni, meg kell hallgatni az érvelést, nem érzelmi, hanem értelmi úton közelíteni a vitás kérdéshez, csak jól felkészülten vitatkozni stb.).
- A szűkebb és a tágabb értelemben vett **környezet megértése**, működési elveinek áttekintése (család, falu vagy város, ország, földrész, világ), a mentális és fizikai környezetvédelem alapfogalmainak megértése, gyakorlati végzése szükségességének belátása és gyakorlása.
- A **személyi és mentális higiéne** szükségességének beláttatása, ennek megfelelő életrend kialakítása; egészséges életmódra való nevelés.
- Önmaguk változásait és mások változásait is elfogadó magatartás kialakítása. A **megértés és elfogadás** mellett nagyon fontos a felismert szabályok, értékek megélése és gyakorlati alkalmazása is.
- Az iskolai tanórán kívüli és az iskolán kívüli foglalkozásokra illetve tevékenységekre még nagyobb súlyt kell fektetni a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodva.

Módszerek

Tanórán belül:

- Elsősorban a beszélgetés, amely szervezett vita formáját is felveheti
- Frontális munka (meghívott előadók, orvos, pszichológus, részvétele vagy vitaindítója)
- Írásbeli munka (ön- illetve mások megismerését célzó, vagy bizonyító "dolgozatok")
- Projektmunka: egy-egy nagyobb témakör kiscsoportos kidolgozása írásban, majd a munka előadása a többiekkel, akár vitába is belemenve

Iskolai foglalkozások keretében:

- versenyek (műveltségi, sport versenyek stb.)
- iskolai rendezvények (DÖK-délután, Művészeti Szemle, ünnepélyek stb.)
- tantárgyi vagy témahónap

Iskolán kívüli tevékenységek lehetőségei:

- kirándulások, túrák
- mozi -, színház -, múzeumlátogatások
- intézmények, nevezetességek látogatása
- erdei iskola
- családlátogatások

5. évfolyam

Óraszám: 0,5 óra/hét

Belépő tevékenységformák

Megismerkedés az egészséges életvitel szempontjából kulcsfontosságú viselkedéselemekkel, befolyásolási módjaikkal. A tanulók megismerkednek, és tapasztalatokra tesznek szert a személyes biztonság megőrzésének fontosságával kapcsolatban. Szerep és szituációs játékok során megtanulják, hogy a kiegyensúlyozott lelkiállapot, a jó közérzet fontos szerepet játszik a lehetséges veszélyek és kockázatos helyzetek felismerésében és kezelésében.

Mindennapi életükből vett példák alapján azonosítják és megkülönböztetik a mindennapi és az ünnepi étkezés, italfogyasztás formáit, az ezek háttérben meghúzódó kulturális és társadalmi szokásokat.

Megismertetni a tanulókkal a fogyasztóvédelem, közlekedés a és környezetvédelem alapvető szabályait. Erőszakmentes konfliktuskezelő magatartás kialakítása.

A csoportmunka eszközeit alkalmazva a tanulók megvizsgálják saját mindennapos gyakorlatukat a fizikai aktivitás és testi higiéne területén.

A környezeti ártalmakra vonatkozó korszerű ismeretek elsajátításán túl kialakul a tanulóknál a felelősség érzete a környezethez való viszonyban.

Szervezési feladatok:

- DÖK vezetőség választása, házirend ismertetése, alapvető tűz- és balesetvédelmi szabályok, éves feladatok, munkarend.

Életmódok és az egészség:

- Balesetmegelőzés – iskolán belül, otthon és a közlekedésben
- Mi az életmód? Az én egészséges életmódom; életmód és táplálkozás összefüggései. Hogyan befolyásolhatom az életmódomat? Életmód és a környezet; környezetvédelem
- Egészségfejlesztés - tudatos egészségvédelem. A sport jelentősége. Egészség értéke életünkben. Hogyan élhetek egészségesen?
- Személyes biztonság: jogaim, kötelességeim, felelősségem.

Környezeti nevelés

- Eligazodás a mindennapi élethelyzetekben – szituációs játékok.
- Fogyasztóvédelem: készségek fejlesztése a fogyasztás területén. Áruismeret, vásárlás, fogyasztói döntések. Fogyasztói szokások: minél tudatosabban éljük meg családjuk fogyasztói szokásait.
- Természet, táj, szülőföld. Hogyan óvjuk a természetet?
- Szűkebb környezetünk élővilága

Könyvtárhasználati ismeretek:

- Napilapok, folyóiratok, könyvek, könyvtárhasználat szabályai
- Hogyan viselkedjünk a könyvtárakban

Hagyományok, ünnepek:

- Nemzeti ünnepek, nemzetiségi ünnepek, egyházi ünnepek
- Szűkebb lakóhelyünk, Óbuda nevezetességei, hagyományai, iskolai hagyományok

Személyiség fejlesztése, kommunikáció:

- Tanulási stratégiák, napirend
- Önismeret - Önismereti játékok; a pozitív „én” megerősítése, pozitív döntéshozatal
- Helyem a közösségben - szituációs játékok: erőszakmentes, konfliktuskezelő magatartás
- Kommunikáció fejlesztése

Fejlesztési követelmények

Az iskola szabályainak betartása, hagyományainak ápolása, az együttműködés képességének fejlesztése.

A tanuló ismerje ki magát a könyvtárban.

A felelősségvállalás szerepe, fontossága.

Önmagunk megismerése, tudatos énkép kialakítása, reális önismeret és önértékelés, az önbizalom és a helyes önszeretet.

Tudatosodjon, hogy a tetteknek következménye van.

Az egészséges életmód szerepének hangsúlyozása a mindennapi életben.

6. évfolyam

Óraszám: 0,5 óra/hét

Belépő tevékenységformák

A mindennapi érintkezés kommunikációs helyzeteinek, szereplőinek, tényezőinek megfigyelése, néhány szempont szerinti értékelése.

Szituációs játékok az udvarias viselkedés formáinak gyakorlására. A testbeszéd és a képi, mozgóképi megjelenítés összehangolása, gyakorlása a szavakkal és nem verbális kifejezőeszközökkel.

Megismertetni a tanulókkal a fogyasztóvédelem, közlekedés a és környezetvédelem alapvető szabályait Ökológiailag tudatos fogyasztóvédelem. Erőszakmentes konfliktuskezelő magatartás kialakítása.

Eligazodás a gyermekeknek szóló ismeretterjesztő irodalomban. Önálló ismeretszerzés könyvtári munkával, könyvek keresése bármely témához, egyénileg, vagy társakkal együttműködve.

Gyűjtőmunka révén megismerkednek az egészséggel, életmóddal, táplálkozással foglalkozó reklámok hatásmechanizmusai, plakátokat, újságcikkeket készítenek.

Az elsősegélynyújtás alapvető szabályainak átadása.

Interjú készítenek családtagjaikkal, elemzik és értelmezik az eredményeket.

Ismereteket szereznek a pszichoaktív szerekéről és a használatukban rejlő veszélyekről.

Felismerik azokat a társadalmi helyzeteket, amelyekben legális, vagy tiltott "anyagokkal" kínálhatják őket, gyakorolják ezek elhárítását.

Tartalom – feladatok

Szervezési feladatok:

- DÖK vezetőség választása, házirend ismertetése, alapvető tűz-és balesetvédelmi szabályok, éves feladatok, munkarend.

Egyén és társadalom:

- Személyiségtípusok, tolerancia, áldozattá válás, sikerorientált vagy kudarcútűző magatartás
- A mai magyar társadalom felépítése - Család helye a mai társadalomban
- Gyermekvédelem, gyermekbűnözés, társadalmi bűnmegelőzés

Életmódok és az egészség:

- Balesetvédelem iskolában és a közlekedésben; elsősegélynyújtás alapvető szabályai, közlekedési kultúra
- Határozott „ÉNKÉP” vállalása
Tanulj meg NEM-et mondani
Tanulj meg IGEN-t mondani
- Amikről én döntök:
  - mit eszem
  - veszélyes anyagok: dohányzás, alkohol, kábítószer-fogyasztás
  - mozgás és személyes higiéné
  - környezet
- Mai döntéseim holnapi következményei - Társadalmi bűnmegelőzés; Mit tehet az egyén?
- Növekszem, változom; életrend, életritmus
- Óvd és véd magad! Hogyan tudok visszautasítani; véleményalkotás, ítéletformálás, kritikai gondolkodás

Környezeti nevelés:

- Ökológiai kultúra
  - szelektív hulladékgyűjtés
  - hulladék újrahasznosítása
  - energiatakarékos módszerek
- Fogyasztóvédelem: fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, interjúk vásárlási szokásokról - pénzgazdálkodás
Ökológiailag tudatos fogyasztói magatartás; Környezettudatos fogyasztás

Könyvtárhasználat

- Önművelésre nevelés a könyvtárban, számítógép használata
- Sajtótermékek jellemzői, nyomtatott dokumentumok, vizuális információk szerepének megértése
- Könyvtári gyűjtőmunka, jegyzet, vázlat készítése

Fejlesztési követelmények

A demokrácia gyakorlása, a kisebbségi vélemények létjogosultságának elismerése, a társadalmi normákhoz és magatartásformákhoz való alkalmazkodás.

A tanuló legyen képes egyszerű, „felelősségteljes” döntéseket hozni a mindennapi életben.

7. évfolyam

Óraszám: 0,5/hét

Belépő tevékenységformák

A tanulók mélyítik ismereteiket az egészséges életvitel szempontjából kulcsfontosságú viselkedéselemekkel és azok összefüggéseivel, befolyásolási módjaikkal kapcsolatban. Tovább fejlesztik az e tekintetben különösen fontos készségeket, jártasságokat.

Gyakorolják az élelmiszerek, táplálékok "egészséges" és "kevésbé" egészséges kategóriákba rendezését. Környezettudatos, preventív fogyasztóvédelem.

Megismerkednek a hagyományos magyarostól eltérő étrendekkel. Gyakorolják a kiegyensúlyozott egészséges táplálkozás formáit.

Ismerkednek a testi és lelki fejlődés különböző aspektusaival, a serdülőkori sajátosságokkal és az emberi szexualitással, a férfi és női nemi szerepek eltérő vonásaival.

Gyakorlatokat végeznek a vitakultúra fejlesztésére, a kisközösségi kommunikáció leggyakoribb formáját, a vitát gyakorolják. Fejlesztik saját álláspontjuk kialakítását és korrigálását, az ellenvélemény mérlegelését.

Megismerkednek a kézikönyvtár használatával a szaktárgyi feladatok megoldásában. A különböző típusú könyvtárak megismerése, könyvtárlátogatással.

Tartalom - feladatok**Szervezési feladatok:**

- DÖK vezetőség választása, házirend ismertetése, alapvető tűz-és balesetvédelmi szabályok, éves feladatok, munkarend.

Kapcsolatok, konfliktuskezelés

- Diák - diák kapcsolatok, tanár - diák kapcsolatok
A kapcsolódás formái és módjai (rokonszenv-ellenszenv, őszinteség-hazugság, erőszak-békesség, szeretet-gyűlölet, gyávaság-bátorság)
- Az erőszakmentes konfliktuskezelés a közlekedésben, a fogyasztói társadalomban, iskolában, utcán és különböző színtereken.

Egészségnevelés:

- Változások kora: - hogyan nézek ki
- hogyan érzem magam
- Hogyan látom barátaimat, családomat?
Hogyan látnak engem a barátaim?
- Változások a kapcsolataimban: - barátok és ellenségek
- barátság vagy szerelem
- Kihívás vagy szenvedély, veszélyes anyagok
- Felelősségteljes döntéshozatal, döntéseink következménye a jövőben
Biztonság a változásokban; Áldozattá válás
- Visszautasítási technikák, tudjunk nemet mondani; Kiállás
- Mi bánt engem? Válságos helyzetek
Mit tegyek? - problémamegoldás

Pályaorientáció:

- A jövő évi beiskolázás előkészítése

Helyünk a világban:

- Társas élet és magány; A baráti társaság szerepe
- Változó magatartásformák, csoportok és divatok

Környezetvédelem:

- A bennünket körülvevő világ; Fejlett és fejletlen országok
- Fogyasztóvédelem: környezettudatos fogyasztás, preventív fogyasztóvédelem, jogok a fogyasztóvédelemben

Könyvtárhasználat:

- Önálló tájékozódás a könyvtárban, célfeladat - anyaggyűjtés, forrásfeldolgozás
- Számítógépes könyvtárhasználat - önálló jegyzet- és vázlat készítése

Fejlesztési követelmények

A kapcsolatok fontosságának értékelése, tekintse értéknek a mély társas kapcsolatra való törekvést. Ismerje fel családjának és környezetének nehézségeit és lehetőségeit. Fejlődjön ki az empátiája a rászorulóknak irányában. Tudjon érvelni a káros szenvedélyek ellen, ismerje, hogy azok miért károsak az egészségre. Legyen tájékozott a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos kérdésekben.

8. évfolyam

Óraszám: 0,5/hét

Belépő tevékenységformák

Elmélyítik ismereteiket, hogy ebben az életkorban a megváltozott fizikai sajátosságok következtében a személyes higiénével való fokozott foglalkozás különös figyelmet igényel és kapcsolataikat, önértékelésüket, általános közérzetüket is befolyásolja.

A tanulók megvizsgálják a kortárs csoportok személyes biztonságra gyakorolt hatását. Szerep és szituációs játékok során megtanulják, hogy az érzelmek felismerése, kifejezésre juttatása a hiteles személyközi kommunikáció fontos részét képezik, fontos szerepet játszanak a lehetséges veszélyek felismerésében és kezelésében.

Összehasonlítják a legális és illegális "szerek" szervezetre és viselkedésre gyakorolt hatását. Megismerkednek az illegális szerek használatával kapcsolatos jogi szabályozással, és következményekkel, a segítségnyújtás lehetséges formáival. Elemzik a droghasználat háttérében meghúzódó általuk is ismert motívumokat.

Áttekintik a bennük végbement változásokat, különös tekintettel érdeklődési körükre, családi és kortárs kapcsolataikra. Gyakorolják azokat a kommunikációs megoldásokat, amelyek segítik kapcsolataik stabilizálását, a nemi szerepekhez tartozó viselkedésmódok elsajátítását.

Megismerkednek a szexualitás társadalmi értelemben problematikus megnyilvánulási formáival, valamint az azokhoz kapcsolódó közösségi reakciókkal.

Ismerjék szűkebb és tágabb lakóhelyüket, azok nevezetességeit és rendelkezzenek kellő országismerettel.

Preventív fogyasztóvédelem tudatosítása.

A környezetvédelem jelentőségének elfogadtatása.

Tartalom - feladatok**Szervezési feladatok :**

- DÖK vezetőség választása, házirend ismertetése, alapvető balesetvédelmi szabályok, éves feladatok, munkarend.

Környezetünk:

- Lakás- és lakókörnyezet
- Tágabb környezetünk: Budapest, Magyarország
- Háztartási pénzgazdálkodás

- Fogyasztóvédelem : riport eladókkal, médiafigyelés, reklámkritika
Helyi, Országos EU szabályok, preventív fogyasztóvédelem (nincs szükség panaszjelentésre, bírósági perekre).
- Pozitív szerepvállalás a környezetben

Pályaorientáció:

- Érdeklődés, személyiség és pályaelképzelések
- Önismeret - Tudatos képességfejlesztés

Egészséges életmód:

- Környezetünk védelme - az egyén egészségének védelme érdekében
- Változtass táplálkozásodon - Alternatív étrendek
- Testmozgás - soha nem késő elkezdni
- Látsz-e változást életmódodban? - Életed 10 év múlva
- Hogyan legyünk sikeresek a tanulásban, a munkában, kapcsolatainkban?
- Az én életösvényem – teendőim a teljes életre
- Óvd és védj magad! Tudj nemet mondani! Határozott ellenállás, alkotó gondolkodás, következmények vállalása
- Társadalmi bűnmegelőzés

Könyvtárhasználat:

- Szaktárgyi tájékozódás a könyvtárban
- Számítógépes katalógus használata

Fejlesztési követelmények

Tudatosuljon a tanulóban a pálya és a személyiség megfelelésének jelentősége.

Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, tudatosítsa saját képességeit, objektív lehetőségeit.

Értékelje a munka szerepét a társadalom és az egyén szempontjából.

Tudjon különbséget tenni fizikai és szellemi szakmacsoportok között, legyen saját élménye, tapasztalata egy konkrét munkahelyről.

Értékelés, továbbhaladás feltételei

A tantárgy sajátosságaiból adódóan az osztályfőnöki órákon tanulóink nem kapnak osztályzatot.

Természetesen az órai aktivitást szóban mindig értékeljük. Az értékelés nem minősítés, hanem az egyéni előmenetelt segítő biztatás, amely hozzájárul a tanuló önértékelésének kialakulásához, fejleszti önismeretét.

A továbbhaladás automatikus.